

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2016. november 25.
(OR. en)

12504/16

Intézményközi referenciaszám:
2016/0297 (NLE)

COLAC 76
CFSP/PESC 753

JOGALKOTÁSI AKTUSOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Tárgy: Politikai párbeszédre és együttműködésre szóló megállapodás egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Kubai Köztársaság között

POLITIKAI PÁRBESZÉDRŐL ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSRL SZÓLÓ MEGÁLLAPODÁS
EGYRÉSZRL AZ EURÓPAI UNIÓ
ÉS TAGÁLLAMAI,
MÁSRÉSZRL A KUBAI KÖZTÁRSASÁG KÖZÖTT

A BELGA KIRÁLYSÁG,

A BOLGÁR KÖZTÁRSASÁG,

A CSEH KÖZTÁRSASÁG,

A DÁN KIRÁLYSÁG,

A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,

ÍRORSZÁG,

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG,

A SPANYOL KIRÁLYSÁG,

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG

A HORVÁT KÖZTÁRSASÁG,

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG,

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG,

A LETT KÖZTÁRSASÁG,

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG,

A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,

MAGYARORSZÁG,

A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG,

A HOLLAND KIRÁLYSÁG,

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG,

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,

ROMÁNIA,

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG,

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG,

A FINN KÖZTÁRSASÁG,

A SVÉD KIRÁLYSÁG,

NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA,

az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés szerződő felei,
a továbbiakban: az Európai Unió tagállamai, és

egyrészt

AZ EURÓPAI UNIÓ,

valamint másrészt

A KUBAI KÖZTÁRSASÁG, a továbbiakban: Kuba,

FIGYELEMBE VÉVE a Felek azon óhaját, hogy politikai párbeszédük, együttműködésük,
valamint gazdasági és kereskedelmi kapcsolataik megszilárdítása révén megerősítsék és elmélyítsék
kapcsolataikat;

HANGSÚLYOZVA, hogy fontosnak tartják a bilaterális és nemzetközi kérdésekről folytatott
politikai párbeszéd megerősítését;

HANGSÚLYOZVA a kölcsönös érdekek által érintett kérdésekben a nemzetközi fórumokon való
együttműködésre irányuló szándékukat;

SZEM ELŐTT TARTVA elkötelezettségüket az Európai Unió, valamint Latin-Amerika és a Karib-
térség között létrehozott stratégiai partnerség, valamint az EU-karibi közös partnerségi stratégia
további előmozdítása mellett, valamint figyelembe véve a regionális együttműködés és integráció
kölcsönös előnyeit;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE a Kubai Köztársaság szuverenitásának, területi integritásának és politikai függetlenségének tiszteletben tartását;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket a hatékony multilateralizmus és az Egyesült Nemzetek szerepének fokozása, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek és célok iránt;

MEGERŐSÍTVE az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és más vonatkozó nemzetközi emberi jogi okmányokban szereplő egyetemes emberi jogok iránti tiszteletüket;

EMLÉKEZTETVE a demokrácia, jó kormányzás és a jogállamiság elismert elvei iránti elkötelezettségükre;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket a nemzetközi béke és biztonság előmozdítása, valamint a viták békés rendezése mellett, a jogérvényesülés és a nemzetközi jog elveinek megfelelően;

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket a leszerelés és a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozása területén tett nemzetközi kötelezettségeik, valamint az említett területen folytatott együttműködés mellett;

FIGYELEMBE VÉVE elkötelezettségüket a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme és felhalmozása elleni küzdelem mellett teljes mértékben eleget téve a nemzetközi okmányokból fakadó kötelezettségeinek, valamint az említett területen folytatott együttműködés mellett;

MEGERŐSÍTVE elkötelezettségüket a megkülönböztetés valamennyi formája – ideértve a fajon, bőrszínen vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékossgon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetést is – elleni küzdelem és azok felszámolása iránt;

HANGSÚLYOZVA elkötelezettségüket az inkluzív és fenntartható fejlődés, valamint 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend célkitűzéseinek megvalósítása céljából való együttműködés mellett;

ELISMERVE, hogy Kuba fejlődő szigetország, és figyelembe véve a Felek fejlettségi szintjét;

ELISMERVE a fejlesztési együttműködés fontosságát a fejlődő országok fenntartható gazdasági növekedése, fenntartható fejlesztése, valamint a nemzetközileg elfogadott fejlesztési célok teljes megvalósítása tekintetében;

ALAPUL VÉVE a megosztott felelősségek elvét, és meggyőződve a jogellenes kábítószer-előállítás, -kereskedelem és -fogyasztás megelőzésének fontosságáról;

EMLÉKEZTETVE elkötelezettségükre a korrupció, a pénzmosás, a szervezett bűnözés, az emberkereskedelem és a migráncsempészség elleni küzdelem mellett;

ELISMERVE a jogérvényesülés és a polgárok biztonságának előmozdítása és a migráció területén folytatott megerősített együttműködés szükségességét;

TUDATÁBAN annak, hogy e megállapodás célkitűzéseit valamennyi érdekelt fél – ideértve adott esetben a regionális és helyi önkormányzatokat, a civil társadalmat és a magán szektort is – bevonásával folytatott párbeszéd és együttműködés révén kell előmozdítani;

EMLÉKEZTETVE a Felek szociális fejlesztéssel – ideértve az oktatást, az egészségügyet és a munkavállalói jogokat is –, valamint a környezetvédelemmel kapcsolatban tett nemzetközi kötelezettségvállalásaira;

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE az államok nemzeti erőforrásaik feletti szuverén jogát és a környezet megóvására vonatkozó felelősségét, összhangban nemzeti jogukkal, a nemzetközi jog elveivel, valamint a fenntartható fejlődéssel foglalkozó ENSZ-konferencia nyilatkozatával.

ÚJÓLAG MEGERŐSÍTVE a Felek által a nemzetközi kereskedelmet szabályozó, különösen a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó 1994. április 15-i megállapodásban, valamint az ahhoz csatolt többoldalú megállapodásokban szereplő alapelveknek és szabályoknak, továbbá azok átlátható és megkülönböztetésmentes alkalmazásának tulajdonított fontosságát;

MEGISMÉTELVE a területen kívüli hatályú unilaterális – a nemzetközi joggal és a szabad kereskedelem elveivel ellentétes – kényszerintézkedéseket ellenző álláspontjukat, és elkötelezve magukat azok eltörlése iránt;

MEGJEGYZVE, hogy amennyiben a Felek e megállapodás keretében úgy határoznak, hogy külön megállapodásokat kívánnak kötni a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülése területén, amelyeket az Uniónak az Európai Unió működéséről szóló szerződés Harmadik részének V. címe alapján kellene megkötnie, az ilyen jövőbeni megállapodások rendelkezései nem kötelezőek az Egyesült Királyságra és/vagy Írországra nézve, kivéve akkor, ha az Unió, az Egyesült Királysággal és/vagy Írországgal egyidejűleg, korábbi bilaterális kapcsolataik tekintetében, értesíti Kubát, hogy az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyvvel összhangban az ilyen megállapodások az Unió részeként az Egyesült Királyságra és/vagy Írországra nézve kötelezővé válnak. A fentihez hasonlóan, az Európai Unió által e megállapodás végrehajtása céljából, az Európai Unió működéséről szóló szerződés Harmadik részének V. címe alapján elfogadott bármilyen későbbi belső intézkedés nem kötelező az Egyesült Királyságra és/vagy Írországra nézve, kivéve, ha a 21. jegyzőkönyvvel összhangban bejelentették, hogy részt kívánnak venni ilyen intézkedések elfogadásában és alkalmazásában. Megjegyezve továbbá, hogy az ilyen jövőbeni megállapodások vagy az Európai Unió ilyen későbbi belső intézkedései az említett szerződésekhez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv hatálya alá esnek,

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODTAK MEG:

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. CIKK

Alapelvek

1. A Felek megerősítik egy erős és hatékony multilaterális rendszer, valamint a nemzetközi jog és az Egyesült Nemzetek Alapokmányában (a továbbiakban: az ENSZ Alapokmánya) foglalt célok és elvek teljes körű tiszteletben tartása melletti kötelezettségvállalásukat.
2. Hasonlóképpen, a Felek e megállapodás alapvető vonatkozásának tekintik kötelezettségvállalásukat az Európai Unió és Kuba közötti kapcsolataik lefektetett alapjai mellett, amelyek középpontjában az egyenlőség, kölcsönösség és egymás kölcsönös tiszteletben tartása áll.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy az e megállapodás alá tartozó összes fellépést vonatkozó alkotmányos elveikkel, jogi kereteikkel, jogszabályaikkal, normáikkal és szabályozásaikkal, valamint azon alkalmazandó nemzetközi okmányokkal összhangban hajtják végre, amelyeknek a Felek részes felei.
4. A Felek megerősítik elkötelezettségüket a fenntartható fejlődés előmozdítása iránt, amely a megállapodás végrehajtásának vezérelve.

5. A demokratikus elvek tiszteletben tartása és előmozdítása, az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában és az alapvető nemzetközi emberi jogi okmányokban, valamint azoknak a Felekre alkalmazandó fakultatív jegyzőkönyveiben lefektetett valamennyi emberi jog és alapvető szabáság tiszteletben tartása, továbbá a jogállamiság tiszteletben tartása e megállapodás alapvető elemét képezi.
6. Együttműködésük keretében a Felek elismerik, hogy minden népnek joga van ahhoz, hogy politikai rendszerét szabadon határozza meg, valamint gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődését szabadon alakítsa.

2. CIKK

Célkitűzések

A Felek megállapodnak abban, hogy e megállapodás célkitűzései a következők:

- (a) a Felek között a politikai párbeszéd, az együttműködés és a kereskedelem területén meglévő kapcsolatok konszolidálása és megerősítése egymás kölcsönös tiszteletben tartása, a viszonyosság, a közös érdek és a Felek szuverenitásának tiszteletben tartása alapján;
- (b) a kubai gazdaság és társadalom korszerűsítésének végigkísérése a párbeszéd és együttműködés átfogó keretének biztosításával;

- (c) eredményközpontú párbeszéd folytatása a nemzetközi jog alapján a bilaterális együttműködés megerősítése és a nemzetközi fórumokon – különösen az Egyesült Nemzetek Szervezetében – való kölcsönös szerepvállalás érdekében, az emberi jogok és a demokrácia megerősítése, a fenntartható fejlődés elérése, valamint a megkülönböztetés valamennyi vonatkozásának megszüntetése céljából;
- (d) a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend célkitűzéseinek elérését szolgáló erőfeszítések támogatása;
- (e) kereskedelmi és gazdasági kapcsolatok előmozdítása a nemzetközi kereskedelmet szabályozó elveknek és szabályoknak megfelelően, a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) megállapodásaiban foglaltak szerint;
- (f) a karibi és latin-amerikai régiók regionális együttműködésének megerősítése a célból, hogy lehetőség szerint regionális válaszokat alakítsanak ki a regionális és globális kihívásokra, valamint előmozdítsák a régió fenntartható fejlődését;
- (g) megértés előmozdítása a kubai és uniós országok közötti kapcsolatfelvétel, párbeszéd és együttműködés előmozdításával valamennyi szinten.

II. RÉSZ

POLITIKAI PÁRBESZÉD

3. CIKK

Célkitűzések

A Felek megállapodnak abban, hogy politikai párbeszédet folytatnak. E párbeszéd célkitűzései a következők:

- (a) a politikai kapcsolatok megerősítése, valamint a közös érdekű és közös problémát jelentő kérdéseket illető cserék és kölcsönös megértés előmozdítása;
- (b) a Felek között a nemzetközi fórumokon képviselt álláspontokról széles körű vélemény- és információcsere elősegítése, a kölcsönös bizalom előmozdítása, továbbá lehetőség szerint közös megközelítések meghatározása és megerősítése;
- (c) az Egyesült Nemzetek Szervezetének – mint a multilaterális rendszer magjának – megerősítése az ENSZ Alapokmány és a nemzetközi jog fényében, a globális kihívások hatékony kezelése céljából;
- (d) az Európai Unió, valamint a Latin-amerikai és Karibi Államok Közössége (CELAC) közötti stratégiai partnerség további előmozdítása.

4. CIKK

Területek és módozatok

1. A Felek megállapodnak abban, hogy a politikai párbeszédre rendszeres időközönként magas beosztású tisztviselői és politikai szinten kerül sor, és a politikai párbeszéd magában foglalja a regionális vagy nemzetközi szinten közös érdeklődésre számot tartó összes kérdést. A politikai párbeszéd során tárgyalandó kérdésekről a Felek előzetesen állapodnak meg.
2. A Felek közötti politikai párbeszéd arra szolgál, hogy egyértelművé tegye mindkét Fél érdekeit és álláspontját, valamint hogy közös alapot teremtsen a bilaterális együttműködési kezdeményezésekhez vagy multilaterális fellépéshez az e megállapodásban meghatározott, valamint a Felek közötti megállapodás által azokat esetlegesen kiegészítő területeken.
3. A Felek célzott párbeszédet alakítanak ki a kölcsönös megállapodás szerint szükséges területeken.

5. CIKK

Emberi jogok

Az átfogó politikai párbeszéd keretében a Felek megállapodnak abban, hogy emberi jogi párbeszédet alakítanak ki a Felek közötti gyakorlati együttműködés megerősítése céljából, mind multilaterális, mind bilaterális szinten. A Felek – saját érdekeiket tükrözve – megállapodnak az egyes párbeszéd-alkalmak napirendjéről, valamint gondoskodnak arról, hogy kiegyensúlyozottan kezeljék a polgári és politikai jogokat, valamint a gazdasági, szociális és kulturális jogokat.

6. CIKK

Kézi- és könnyűfegyverek és más hagyományos fegyverek tiltott kereskedelme

1. A Felek elismerik, hogy a kézi- és könnyűfegyverek – valamint a szükséges lőszer – tiltott gyártása, szállítása és forgalmazása, valamint túlzott felhalmozása, helytelen kezelése, nem megfelelően védett készletei és ellenőrizetlen elterjedése továbbra is komoly fenyegetést jelentenek a nemzetközi békére és biztonságra.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy betartják és teljes körűen végrehajtják az e területtel kapcsolatos, alkalmazandó nemzetközi megállapodásokból és ENSZ-határozatokból, illetve a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló ENSZ cselekvési programot minden szempontból elismert keretnek tekintő egyéb nemzetközi okmányokból fakadó kötelezettségeiket és kötelezettségvállalásaikat.
3. A Felek újírolag megerősítik az ENSZ Alapokmányának 51. cikkében foglalt, az önvédelemhez való természetes jogot, továbbá újírolag megerősítik minden állam ahhoz való jogát, hogy védelmi és nemzetbiztonsági célból, valamint az ENSZ Alapokmányával összhangban és az egyes Felek döntése alapján békefenntartó műveletekben való részvétel céljából kézi- és könnyűfegyvereket állítson elő, importáljon és tartson.

4. A Felek elismerik a hagyományos fegyverek átadására vonatkozó belső ellenőrző rendszer fontosságát, a (2) bekezdésben meghatározott nemzetközi okmányoknak megfelelően. A Felek elismerik az ilyen ellenőrzések felelősségteljes alkalmazásának fontosságát, mivel az hozzájárul a nemzetközi és regionális békéhez, biztonsághoz és stabilitáshoz, az emberi szenvedés csökkentéséhez, valamint a hagyományos fegyverek tiltott kereskedelmének vagy illetéktelen felhasználókhoz történő eljuttatásának megelőzéséhez.

5. A Felek megállapodnak továbbá arról, hogy bilaterális, regionális és nemzetközi szinten együttműködnek, valamint koordinációt, kiegészítő jelleget és szinergiát biztosítanak azon erőfeszítéseiket illetően, amelyekkel megfelelő jogszabályokat, szabályozásokat és eljárásokat kívánnak biztosítani a kézi- és könnyűfegyverek és más hagyományos fegyverek előállításának, kivitelének, behozatalának, átadásának vagy továbbadásának hatékony ellenőrzése, valamint a tiltott fegyverkereskedelem megelőzése, az ellene való küzdelem és annak felszámolása céljából, ezáltal hozzájárulva a nemzetközi béke és biztonság megőrzéséhez. A Felek megállapodnak arról, hogy rendszeres politikai párbeszédet alakítanak ki, amely kíséri és megerősíti e vállalást, figyelembe véve az egyes Felek esetében a tiltott fegyverkereskedelem jellegét, kiterjedését és nagyságrendjét.

7. CIKK

Leszerelés és a tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozása

1. A Felek – újólág megerősítve az általános és teljes körű leszerelés iránti kötelezettségvállalásukat – úgy vélik, hogy a nemzetközi békét, stabilitást és biztonságot veszélyeztető tényezők közül az egyik legfenyegetőbb a nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek és hordozóeszközök állami és nem állami szereplők körében való elterjedése.

2. A Felek tudomásul veszik a Latin-Amerika és a Karib-térség békeövezetnek való kikiáltása című dokumentumot, amely többek között szól az említett régió államainak nukleáris leszerelés előmozdítása iránti elkötelezettségéről, valamint a Latin-Amerika és a Karib-térség nukleáris fegyverektől mentes övezet státuszáról.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek és hozzájárulnak a nemzetközi leszerelési erőfeszítésekhez, a tömegpusztító fegyverek minden formája és hordozóeszközeik elterjedése elleni küzdelemhez, valamint a fegyverek nemzeti exportellenőrzéseihez, a leszerelési és nonprolifrációs nemzetközi szerződések és megállapodások alapján fennálló kötelezettségeiknek, a Felekre vonatkozó egyéb nemzetközi kötelezettségeknek, valamint a nemzetközi jog elveinek és normáinak való teljes körű megfelelés és azok nemzeti végrehajtása révén.
4. A Felek megállapodnak, hogy e rendelkezés e megállapodás alapvető elemét képezi.
5. A Felek megállapodnak továbbá arról, hogy véleményt cserélnek és együttműködnek a célból, hogy adott esetben lépéseket tegyenek vonatkozó nemzetközi okmányok esetleges aláírására, megerősítésére vagy azokhoz való csatlakozásra, valamint végrehajtsák és teljes mértékben megfeleljenek azon okmányok rendelkezéseinek, amelyeknek részes feleik.
6. A Felek megállapodnak abban, hogy rendszeres párbeszédet folytatnak az e területen folytatott együttműködésük kiegészítése céljából.

8. CIKK

Küzdelem a terrorizmus valamennyi formája és megnyilvánulása ellen

1. A Felek újólag megerősítik a terrorizmus valamennyi formája és megnyilvánulása megelőzésének és az ellenük való küzdelem fontosságát, valamint megállapodnak arról, hogy tapasztalat- és információcsere révén együttműködnek, teljes mértékben tiszteletben tartva az ENSZ Alapokmányában foglalt elveket, a jogállamiságot és a nemzetközi jogot, ideértve a nemzetközi emberi jogi normákat és humanitárius jogot, figyelembe véve az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiáját is, amely az ENSZ Közgyűlés 2006. szeptember 8-i 60/288. sz. határozatában és annak időszaki felülvizsgálataiban szerepel.
2. A Felek ennek különösen az alábbiakkal tesznek eleget:
 - (a) a releváns ENSZ-határozatok végrehajtása, a terrorizmus elleni egyetemes jogi okmányok, valamint a Felek tekintetében releváns más jogi okmányok megerősítése és végrehajtása;
 - (b) a terrorista csoportokkal és azok támogató hálózataival kapcsolatos információcsere terén történő együttműködés, a nemzetközi és a belső joggal összhangban;
 - (c) együttműködés a terrorizmus és a terrorcselekményekre való felbujtás megfékezésére alkalmazott eszközökkel, módszerekkel és bevált gyakorlatokkal kapcsolatos véleménycsere révén, ideértve a műszaki területeket és a képzést, valamint a terrorizmus megelőzését is;

- (d) együttműködés a célból, hogy a terrorizmus és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre, valamint annak szabályozási keretére vonatkozóan nemzetközi konszenzust segítsenek elő, valamint hogy a lehető leghamarabb megállapodás szülessen a nemzetközi terrorizmus elleni átfogó egyezményrel kapcsolatban, ezáltal kiegészítve a hatályos, terrorizmus elleni ENSZ okmányokat és más olyan alkalmazandó nemzetközi terrorizmus elleni okmányokat, amelynek a Felek részes felei;
- (e) az ENSZ-tagállamok közötti együttműködés előmozdítása, az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiája egészének minden megfelelő eszközzel történő hatékony végrehajtása céljából.

9. CIKK

A nemzetközi közösséget érintő súlyos bűncselekmények

1. A Felek megerősítik, hogy az egész nemzetközi közösséget érintő legsúlyosabb bűncselekmények nem maradhatnak büntetlenül, üldözésüket nemzeti és nemzetközi szinten hozott intézkedésekkel kell biztosítani, adott esetben a Nemzetközi Büntetőbíróságot is beleértve.
2. A Felek újílag hangsúlyozzák a kapcsolódó bíróságokkal való együttműködés fontosságát, összhangban a Felek vonatkozó jogszabályaival és alkalmazandó nemzetközi kötelezettségeikkel.
3. A Felek megállapodnak arról, hogy az ENSZ Alapokmánya és a nemzetközi jog céljai és elvei alapvető fontosságúak a nemzeti igazságügyi rendszert kiegészítő hatékony és méltányos nemzetközi büntető igazságszolgáltatás szempontjából.

4. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködnek a nemzetközi közösséget legsúlyosabban érintő bűncselekmények megelőzését és büntetését célzó jogi keret megerősítése céljából, többek között a közösen elfogadott területeket érintő tapasztalatcsere és kapacitásépítés révén.

10. CIKK

Unilaterális kényszerintézkedések

1. A Felek véleményt cserélnek az unilaterális jellegű, területen kívüli hatályú, a nemzetközi joggal és a nemzetközi kereskedelem közösen elfogadott szabályaival ellentétes azon kényszerintézkedésekről, amelyek mindkét Felet érintik, és amelyeket államok elleni politikai és gazdasági nyomásként alkalmaznak és más államok szuverenitását érintik.
2. A Felek rendszeres párbeszédet folytatnak az ilyen intézkedések alkalmazásáról, valamint hatásaik megelőzéséről és enyhítéséről.

11. CIKK

Az emberkereskedelem és migráncscsempészs elleni küzdelem

1. A közös fellépési területek azonosítása és megközelítések meghatározása céljából a Felek véleményt cserélnek a migráncscsempészs és emberkereskedelem valamennyi formájának megelőzéséről és az ellenük való küzdelemről, valamint az áldozatok védelméről, összhangban az ENSZ Alapokmányával és a vonatkozó nemzetközi okmányokkal, különösen az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményvel, az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, felszámolásáról és megbüntetéséről szóló ENSZ-jegyzőkönyv és a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló ENSZ-jegyzőkönyvvvel, valamint az ENSZ emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, az ENSZ-Közgyűlés 64/293. sz. határozatával elfogadott globális cselekvési tervvel.
2. A Felek különösen az alábbiakra helyezik a hangsúlyt:
 - (a) az Egyesült Nemzetek keretében létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezmény, az emberkereskedelem, különösen a nő- és gyermekkereskedelem megelőzéséről, felszámolásáról és megbüntetéséről szóló ENSZ-jegyzőkönyv és a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló ENSZ-jegyzőkönyv rendelkezéseivel összhangban álló jogszabályok és szakpolitikák előmozdítása;
 - (b) bevált módszerek és olyan tevékenységek, amelyeket a migránsokat csempésző és emberkereskedelmet folytató bűnszervezetek azonosításának, letartóztatásának és a velük szembeni vádeljárás lefolytatásának elősegítésére, valamint az ilyen bűncselekmények áldozatainak támogatására dolgoztak ki.

12. CIKK

A kábítószeres előállítás, kereskedelme és fogyasztása elleni küzdelem

1. A Felek újólag megerősítik a véleménycsere és bevált módszerek megosztásának fontosságát a célból, hogy közös fellépési területeket azonosítsanak és megközelítéseket határozzanak meg a tiltott kábítószeres és összes variánsuk – ideértve az új pszichoaktív anyagokat is – előállításának, kereskedelmének és fogyasztásának megakadályozása céljából, összhangban az ENSZ Alapokmányával és a releváns nemzetközi jogi okmányokkal, különösen az ENSZ három fő – 1961., 1971. és 1988. évi – kábítószer-ellenőrzési egyezményével, az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1998. júniusi, kábítószeresről szóló rendkívüli ülészakán jóváhagyott politikai nyilatkozattal és a kábítószeres iránti kereslet csökkentésének irányadó elveiről szóló nyilatkozattal, az ENSZ Kábítószer-bizottságának 2009. márciusi 52. ülészakán a magas szintű csoport által elfogadott politikai nyilatkozatával és cselekvési tervével, valamint az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a világszintű kábítószer-problémáról szóló 2016. áprilisi rendkívüli ülészakán elfogadott záródokumentumával.
2. A Felek más országokkal is igyekeznek együttműködni a kábítószeres előállításának és kereskedelmének visszaszorítása céljából, a nemzetközi jog, az államok szuverenitásának, valamint a közös és megosztott felelősség elvének teljes mértékű tiszteletben tartásával.

13. CIKK

A faji alapú megkülönböztetés, az idegengyűlölet és az ezekhez társuló intolerancia elleni küzdelem

1. A Felek elkötelezik magukat a rasszizmus, a faji megkülönböztetés, az idegengyűlölet és kapcsolódó intolerancia elleni globális küzdelem iránt, többek között a faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló nemzetközi egyezmény egyetemes megerősítése és végrehajtása révén.

2. Ebben az összefüggésben bevált módszereket cserélnék a faji megkülönböztetés, az idegengyűlölet és kapcsolódó intolerancia elleni – a Felek területén és globális szinten folytatott – küzdelmet előmozdító stratégiákról és szakpolitikákról, különösen a Durbani Nyilatkozat és Cselekvési Program végrehajtásáról.
3. Véleményt cserélnék továbbá az Afrikai származású emberek nemzetközi ENSZ-évtizede (2015–2024) végrehajtásának leghatékonyabb módjairól.
4. Mérlegelik annak lehetőségét, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete és más fórumok keretében fellépéseket hajtsanak végre a faji megkülönböztetés elleni küzdelem céljából.

14. CIKK

Fenntartható fejlődés

1. A Felek üdvözlik az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése által elfogadott, a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend és annak fenntartható fejlesztési céljait, és elkötelezik magukat amellett, hogy nemzeti és nemzetközi szinten azon munkálkodnak, hogy teljesítsék azokat.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy fontos a szegénység valamennyi formájának felszámolása és a fenntartható fejlődés – annak gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi vonatkozásait egyaránt illető, kiegyensúlyozott és integrált módon történő – elérése. E célból újlag megerősítik elkötelezettségüket a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend végrehajtása iránt, saját képességeiknek és körülményeiknek megfelelően.

3. A Felek elismerik, hogy a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend mind a 17 fenntartható fejlődési célkitűzését végre kell hajtani a fenntartható fejlődés eléréséhez. Megállapodnak abban, hogy véleményt cserélnek arról, hogy miként működhetnek együtt legjobban a fenntartható fejlesztési célkitűzések elérése érdekében, többek között az alábbiak révén:

- (a) a szegénység, éhínség, írástudatlanság és rossz egészségi állapot felszámolása, valamint tartós, inkluzív és fenntartható gazdasági növekedés biztosítása mindenki számára;
- (b) valamennyi környezetvédelmi probléma – ideértve az éghajlatváltozást is – közös megoldásának, valamint a víz, a tengerek és a szárazföldi ökoszisztémák fenntartható kezelésének és felhasználásának megfelelő prioritásként való kezelése;
- (c) együttműködés a nők társadalmi szerepvállalásának növelése, az országok közötti és országokon belüli egyenlőtlenségek csökkentése, az igazságszolgáltatáshoz való általános hozzáférés megkönnyítése, valamint minden szinten elszámoltatható, hatékony és inkluzív intézmények létrehozása céljából.

4. A Felek megállapodnak abban, hogy célzott párbeszédet alakítanak ki a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrendről annak érdekében, hogy a politikai párbeszéd átfogó keretében feltérképezzék a közöttük folytatott gyakorlati együttműködés fejlesztésének lehetőségeit. Az egyes párbeszédalkalmak napirendjéről a Felek állapodnak meg.

5. A Felek elkötelezik magukat a globális fejlesztési partnerség megerősítése, a szakpolitikai koherencia valamennyi szinten történő előmozdítása, valamint az összes rendelkezésre álló állami, magán, belső és nemzetközi erőforrás mozgósítására és hatékony felhasználására vonatkozó átfogó innovatív megközelítés kialakítása iránt, a fejlesztési célú finanszírozásról szóló Addisz-Abebai Cselekvési Menetrendben foglaltak szerint.

6. A Felek elismerik a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend és a fejlesztési célú finanszírozásról szóló Addisz-Abebai Cselekvési Menetrend rendszeres globális szintű, az ENSZ fenntartható fejlődésről szóló magas szintű politikai fórumának égisze alatt – többek között a végrehajtási módok tekintetében – történő, valamint adott esetben nemzeti és regionális szintű nyomon követésének és felülvizsgálatának szükségességét.

7. A Felek újólal megerősítik, hogy minden fejlett országnak bruttó nemzeti jövedelme 0,7 %-át kell biztosítania hivatalos fejlesztési támogatásra, a feltörekvő gazdaságoknak és a közepes jövedelmű országok felső sávjába tartozó országoknak pedig célértékeket kell meghatározniuk a nemzetközi pénzalapokhoz való hozzájárulásuk növelésére.

III. RÉSZ

EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS ÁGAZATPOLITIKAI PÁRBESZÉD

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

15. CIKK

Célkitűzések

1. Az e megállapodás alapján folytatott együttműködés és ágazatpolitikai párbeszéd általános célja az Európai Unió és Kuba közötti bilaterális kapcsolatos megerősítése az erőforrásokhoz, mechanizmusokhoz, eszközökhöz és eljárásokhoz való hozzáférés megkönnyítése révén.
2. A Felek megállapodnak a következőkben:
 - (a) olyan együttműködési fellépéseket hajtanak végre, amelyek kiegészítik Kubának a gazdasági és társadalmi szempontból fenntartható fejlődésre irányuló erőfeszítéseit, az e rész I–VI. címében meghatározott prioritási területeken;

- (b) inkluzív fenntartható fejlődést segítenek elő a gazdasági növekedés, a munkahelyteremtés, a társadalmi kohézió és szociális védelem, valamint a környezetvédelem egymást kölcsönösen támogató jellegének megerősítésével;
- (c) hatékony együttműködési intézkedésekkel járulnak hozzá a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend célkitűzéseinek eléréséhez;
- (d) rendszeres véleménycsere és az együttműködési területek azonosítása révén kölcsönös bizalmat segítenek elő azon globális kérdéseket illetően, amelyben mindkét Fél érdekelt.

16. CIKK

Alapelvek

1. A Feleknek a saját fejlesztési politikájuk és stratégiáik által meghatározott prioritások végrehajtására irányuló erőfeszítéseit együttműködésnek kell támogatnia és kiegészítenie.
2. Az együttműködésnek a Felek közötti párbeszéd eredményeképpen kell létrejönnie.
3. Az együttműködési tevékenységeket mind bilaterális, mind regionális szinten, egymást kiegészítő jelleggel, az e megállapodásban meghatározott célkitűzések támogatása céljából kell meghatározni.
4. A Feleknek elő kell segíteniük az összes releváns szereplő bevonását a szakpolitikáik kialakításába és együttműködésükbe, az e megállapodásban előírtak szerint.

5. A Felek kölcsönösen elfogadott keretek között fokozzák együttműködésük hatékonyságát, a kölcsönösen elfogadott nemzetközi kötelezettségvállalások figyelembe vételével. A Felek előmozdítják a donorok közötti harmonizációt, összehangolást és koordinációt, valamint az együttműködési tevékenységek elvégzéséhez kapcsolódó kölcsönös kötelezettségek teljesítését.
6. A Felek egyetértenek abban, hogy együttműködési tevékenységeik tervezésénél figyelembe veszik eltérő fejlettségi szintjüket.
7. A Felek megállapodnak arról, hogy a megállapodás szerinti fellépésekre rendelkezésre álló pénzügyi erőforrásokat átláthatóan és elszámoltatható módon kezelik.
8. A Felek megállapodnak arról, hogy az e megállapodás szerinti együttműködést az e célból kialakított eljárásaikkal összhangban folytatják.
9. Az együttműködés célja a fenntartható fejlődés elérése, valamint a hosszú távú fenntarthatóságot célzó nemzeti, regionális és helyi kapacitások megsokszorozása.
10. Az együttműködés során figyelembe kell venni a horizontális kérdéseket.

17. CIKK

Ágazatpolitikai párbeszéd

1. A Felek arra törekednek, hogy ágazatpolitikai párbeszédet folytassanak a kölcsönös érdeket képviselő területeken. Az ilyen párbeszéd kiterjedhet az alábbiakra:
 - (a) az érintett ágazatokra vonatkozó szakpolitikák kialakításával és tervezésével kapcsolatos információcsere;
 - (b) véleménycsere a Felek jogi keretének nemzetközi szabályokkal és szabványokkal való összehangolását, valamint e szabályok és szabványok végrehajtását illetően;
 - (c) bevált módszerek megosztása az ágazatpolitikák kialakításával, a szakpolitikák koordinációjával és irányításával, illetve konkrét ágazati kihívásokkal kapcsolatban.
2. A Felek arra törekednek, hogy ágazatpolitikai párbeszédüket adott esetben konkrét együttműködési intézkedésekkel támasszák alá.

18. CIKK

Együttműködési módozatok és eljárások

1. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködésüket az alábbi módozatok és eljárások szerint alakítják ki:
 - (a) műszaki és pénzügyi segítségnyújtás, párbeszéd, vélemény- és információcsere a megállapodás célkitűzései végrehajtásához való hozzájárulás eszközeiként;
 - (b) bilaterális együttműködésük fejlesztése Kuba fejlesztési stratégiáit és szakpolitikáit elősegítő és kiegészítő elfogadott prioritások alapján;
 - (c) Kuba részvételének előmozdítása az Unió regionális együttműködési programjaiban;
 - (d) Kuba részvételének előmozdítása az Unió tematikus együttműködési programjaiban;
 - (e) Kuba társult partnerként való részvételének elősegítése az Európai Unió keretprogramjaiban;
 - (f) együttműködés elősegítése azon területeken, amelyben a Felek vagy a Felek és harmadik országok közösen érdekeltek;
 - (g) innovatív együttműködési és finanszírozási módozatok és eszközök előmozdítása az együttműködés hatékonyságának javítása érdekében;

- (h) az együttműködés további gyakorlati lehetőségeinek feltérképezése, a Felek kölcsönös érdekének szolgálatában;
2. Az Európai Unió tájékoztatja Kubát azon új mechanizmusokról és eszközökről, amelyben Kuba kedvezményezettként részt vehet.
3. Természeti vagy más katasztrófa előfordulása esetén az Unió humanitárius segítségnyújtását közösen azonosított szükségletek alapján kell nyújtani, a humanitárius elvekkel összhangban.
4. A Felek közösen rugalmas munkaeljárásokat állapítanak meg az együttműködés hatékonyságának és eredményességének garantálása érdekében. Az ilyen munkaeljárások magukban foglalhatják adott esetben egy rendszeresen ülésező koordinációs bizottság létrehozását az összes együttműködési fellépés megtervezése, koordinálása és szisztematikus nyomon követése céljából, valamint a fellépésekhez rendelkezésre álló uniós támogatással kapcsolatos tudatosítást célzó tájékoztatást és kommunikációs tevékenységeket.
5. Illetékes meghatalmazott szervei révén Kuba:
- (a) az együttműködési fellépésekkel kapcsolatos áruk és inputok vonatkozásában valamennyi behozatali eljárást vám- és illetékmentesen végez;
 - (b) az egészségügyi és mezőgazdasági hatóságokkal együtt szükség esetén irányítja az egészségügyi, állat- és növény-egészségügyi ellenőrzéseket; valamint

- (c) lefolytatja az elfogadott együttműködési fellépések céljából Kubába utazó alkalmazottak idegenrendészeti eljárásait, valamint az ideiglenesen Kubában dolgozó, ott élő külföldi állampolgárok egyéb ideiglenes munkavállalási és tartózkodási engedélyeivel kapcsolatos eljárásokat.

19. CIKK

Az együttműködés szereplői

A Felek megállapodnak, hogy az együttműködést vonatkozó eljárásaikkal összhangban különféle társadalmi szereplők hajtják végre, többek között:

- (a) a kubai kormányzati vagy az általuk kijelölt más közjogi szervek;
- (b) különböző szintű helyi önkormányzatok;
- (c) nemzetközi szervezetek és ügynökségeik;
- (d) az Európai Unió tagállamainak fejlesztési ügynökségei; továbbá
- (e) a civil társadalom, ideértve a tudományos, műszaki, kulturális, művészeti, sport, baráti és szolidaritási egyesületeket, társadalmi szervezeteket, szakszervezeteket és szövetségeket.

20. CIKK

Együtműködési ágazatok

1. A Felek megállapodnak abban, hogy elsősorban az e rész I–VI. címében meghatározott ágazatokban folytatnak együttműködést.
2. A Felek megállapodnak arról, hogy az azonosítandó együttműködési fellépések a fejlesztés horizontális és stratégiai vektoraként az alábbiakat foglalják magukban:
 - (a) fenntartható fejlődés,
 - (b) emberi jogok és jó kormányzás,
 - (c) környezeti fenntarthatóság,
 - (d) katasztrófa-megelőzés,
 - (e) nemi dimenzió,
 - (f) kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek,
 - (g) nemzeti kapacitások építése és
 - (h) tudásmenedzsment.

21. CIKK

Az együttműködéshez szükséges erőforrások és a Felek pénzügyi érdekeinek védelme

1. A Felek megállapodnak abban, hogy – amennyiben saját forrásaik és előírásaik lehetővé teszik – az e megállapodásban kitűzött együttműködési célok elérése érdekében rendelkezésre bocsátják a szükséges forrásokat, a pénzügyi eszközöket is beleértve.
2. A Felek a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás alapelveinek megfelelően használják fel a pénzügyi segítségnyújtást, és együttműködnek pénzügyi érdekeik védelme érdekében. A Felek az e megállapodás hatálya alá tartozó területeken hatékony intézkedéseket hoznak a csalás, a korrupció és minden egyéb illegális tevékenység megelőzése és az ezek elleni küzdelem érdekében, többek között kölcsönös igazgatási és jogi segítségnyújtás révén. Minden további, a Felek által kötendő megállapodásnak vagy finanszírozási eszköznek olyan egyedi pénzügyi együttműködési záradékokat kell tartalmazni, amelyek olyan koordinált fellépéseket ölelnek fel, mint például a helyszíni ellenőrzések, vizsgálatok és csalás elleni intézkedések, ideértve többek között az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) és a Kubai Köztársaság Számvevőszéke által végzetteket is.

II. CÍM

DEMOKRÁCIA, EMBERI JOGOK ÉS JÓ KORMÁNYZÁS

22. CIKK

Demokrácia és emberi jogok

1. A Felek – tudatában annak, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelme és előmozdítása a kormányok elsődleges felelőssége, szem előtt tartva a nemzeti és regionális sajátosságok, valamint a különféle történelmi, kulturális és vallási hátterek jelentőségét, valamint elismerve, hogy kötelességük politikai, gazdasági és kulturális rendszereiktől függetlenül védelmezni az összes emberi jogot és alapvető szabadságot – megállapodnak arról, hogy együttműködnek a demokrácia és emberi jogok területén.
2. A Felek elismerik, hogy a demokrácia alapja az emberek szabadon kifejezett akarata saját politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális rendszerük meghatározására, valamint az élet valamennyi vonatkozásában való részvételükre vonatkozóan.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a célból, hogy megerősítsék a demokráciát, valamint a demokrácia gyakorlására és az emberi jogokra – ideértve a kisebbségek jogait is – vonatkozó elvek végrehajtását szolgáló kapacitásaikat.

4. Az együttműködés többek között a Felek által kölcsönösen elfogadott tevékenységeket foglalhat magában az alábbiak céljából:

- (a) az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának tiszteletben tartása és betartása, valamint a polgári, politikai, gazdasági, szociális és kulturális jogok előmozdítása és védelmemindenki számára;
- (b) az emberi jogok tisztességes és egyenlő módon, azonos alapon, ugyanolyan hangsúllyal történő globális megközelítése, felismerve, hogy az emberi jogok egyetemlegesek, oszthatatlanok, egymástól függőek és egymással összefüggőek;
- (c) a nemzetközi emberi jogi okmányok és az egyes Felekre alkalmazandó fakultatív jegyzőkönyveik, valamint az ENSZ emberjogi testületei által kiadott és a Felek által elfogadott ajánlások hatékony végrehajtása;
- (d) az emberi jogok előmozdításának és védelmének beépítése a belső politikákba és fejlesztési tervekbe;
- (e) az emberi jogokkal, a demokráciával és a békével kapcsolatos tudatosító tevékenység és oktatás előmozdítása;
- (f) a demokráciával és az emberi jogokkal foglalkozó intézmények, valamint az emberi jogok előmozdításával és védelmével kapcsolatos jogi és intézményi keretek megerősítése;
- (g) kölcsönös érdek által fedett közös kezdeményezések kialakítása a megfelelő többoldalú fórumokon.

23. CIKK

Jó kormányzás

1. A Felek megállapodnak abban, hogy a jó kormányzás területén folytatott együttműködés az ENSZ Alapokmánya és a nemzetközi jog elveinek szigorú tiszteletben tartásán alapszik.
2. Az ilyen együttműködési tevékenységek többek között a Felek által kölcsönösen elfogadott tevékenységeket foglalhatnak magukban az alábbiak céljából:
 - (a) a jogállamiság tiszteletben tartása;
 - (b) átlátható, felelős, hatékony, stabil és demokratikus intézmények előmozdítása;
 - (c) tapasztalatcsere és kapacitásépítés a jogi kérdések és az igazságszolgáltatási kapacitás tekintetében;
 - (d) információcsere a jogi rendszerek és a jogalkotás tekintetében;
 - (e) a jó kormányzással, elszámoltathatósággal és minden szinten átlátható irányítással kapcsolatos bevált módszerek megosztásának előmozdítása;
 - (f) közös igyekezet olyan inkluzívabb jellegű politikai folyamatok érdekében, amelyek tényleges részvételt tesznek lehetővé valamennyi polgár számára.

24. CIKK

Az intézmények és a jogállamiság megerősítése

A Felek minden szinten különös jelentőséget tulajdonítanak a jogállamiság konszolidációjának – ideértve az igazságszolgáltatáshoz és tisztességes eljáráshoz való jogot is – és az intézmények megerősítésének, különösen a jogérvényesítés és az igazságszolgáltatás működése területén.

25. CIKK

A közigazgatás korszerűsítése

A Felek megállapodnak abban, hogy közigazgatásuk korszerűsítése céljából együttműködnek többek között az alábbi területeken:

- (a) a szervezeti hatékonyság növelése;
- (b) az intézmények szolgáltatási hatékonyságának növelése;
- (c) az elszámoltathatóság és a közforrások átlátható kezelésének javítása;
- (d) tapasztalatcsere a jogi és intézményi keret javítására vonatkozóan;
- (e) kapacitásépítés, többek között a közszolgáltatások nyújtásával, a digitális kormányzattal és a korrupcióellenes intézkedésekkel kapcsolatos szakpolitikák tervezéséhez, végrehajtásához és értékeléséhez;

- (f) véleménycsere és a bevált módszerek megosztása az államháztartási gazdálkodást illetően;
- (g) a decentralizációs folyamatok megerősítése a nemzeti gazdasági és szociális fejlesztési stratégiákkal összhangban.

26. CIKK

Konfliktus-megelőzés és megoldás

1. A Felek megállapodnak arról, hogy tapasztalatot és bevált módszereket osztanak meg a konfliktus-megelőzéssel és -megoldással kapcsolatban, a konfliktus kiváltó okai kezelésének kölcsönös megértése alapján.
2. A konfliktusmegelőzés és -megoldás területén folytatott együttműködés célja, hogy megerősítse a konfliktusok megoldását szolgáló kapacitásokat, és kiterjedhet többek között a közvetítési, tárgyalási és békítő folyamatok támogatására, valamint regionális és nemzetközi szinten a bizalomépítést és a béketeremtést célzó tágabb értelemben vett erőfeszítésekre.

III. CÍM

A JOGÉRVÉNYESÜLÉS ÉS A POLGÁROK BIZTONSÁGÁNAK ELŐMOZDÍTÁSA, VALAMINT A MIGRÁCIÓ

27. CIKK

A személyes adatok védelme

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a személyes adatok magas szintű védelmének biztosítása érdekében, a multilaterálisan elfogadott előírásokkal, valamint egyéb nemzetközi jogi okmányokkal és gyakorlatokkal összhangban.
2. A személyes adatok védelme területén folytatott együttműködés – a két Fél kölcsönös megállapodása szerint – kiterjedhet többek között a kapacitásépítésre, technikai segítségnyújtásra és információcserére.

28. CIKK

Tiltott kábítószer

1. A Felek együttműködnek a világszintű kábítószer-probléma megelőzése és kezelése céljából átfogó, integrált és kiegyensúlyozott megközelítés biztosítása érdekében, az illetékes hatóságok fellépése, valamint a közöttük folyó hatékony koordináció révén, többek között az egészségügy, oktatás, bűnüldözés, vámügyek, szociális ügyek, bel- és igazságügy területén, azzal a céllal, hogy felszámolják vagy minimálisra csökkentsék a tiltott kábítószer előállítását, kínálatát, kereskedelmét és birtoklását, a kábítószerekről szóló belső jogszabályokkal összhangban és az emberi jogok kellő figyelembe vételével. Az ilyen együttműködés célja továbbá, hogy enyhítse a kábítószer hatásait, megkülönböztetés-mentes és inkluzív ellátás biztosításával segítse az áldozatokat, foglalkozzon az új pszichoaktív anyagok előállítása és használata okozta problémával, valamint hogy hatékonyabban megelőzze a kábítószer-prekurzorok kábítószer és pszichotróp anyagok illegális előállítására történő tiltott felhasználását.

2. A Felek megállapodnak a fenti célkitűzések elérése céljából alkalmazott együttműködési módokban. A fellépések közösen elfogadott elveken alapulnak, összhangban a vonatkozó nemzetközi egyezményekkel különösen az ENSZ három fő – 1961., 1971. és 1988. évi – kábítószer-ellenőrzési egyezményével, az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1998. júniusi, kábítószerekről szóló rendkívüli ülészakán jóváhagyott politikai nyilatkozattal és a kábítószer iránti kereslet csökkentésének irányadó elveiről szóló nyilatkozattal, az ENSZ Kábítószer-bizottságának 2009. márciusi 52. ülészakán a magas szintű csoport által elfogadott politikai nyilatkozatával és cselekvési tervével, valamint az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a világszintű kábítószer-problémáról szóló 2016. áprilisi rendkívüli ülészakán elfogadott záródokumentumával.

3. Az egyéb együttműködési mechanizmusokat nem érintve a Felek megállapodnak abban, hogy régiók közötti szinten az Európai Unió és Latin-Amerika, valamint a Karib-térség közötti kábítószerrel kapcsolatos koordinációs és együttműködési mechanizmust használják erre a célra, és együttműködnek eredményességének fokozása érdekében.
4. A Felek megállapodnak továbbá a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos bűnözés elleni együttműködésben, a megfelelő nemzetközi testületekben és fórumokon, többek között a rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén történő fokozott koordináció révén.
5. A Felek tapasztalatot cserélnek olyan területeken, mint például a szakpolitika-alakítás, jogalkotási és intézményi fejlesztés, a személyzet képzése, kábítószerrel kapcsolatos kutatás, megelőzés, kezelés, rehabilitáció, a kábítószer-fogyasztók társadalmi reintegrációja, a világszintű kábítószer-probléma káros közegészségügyi és társadalmi következményeinek minimálisra csökkentése céljából.

29. CIKK

Pénzmosás

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek annak megakadályozása érdekében, hogy pénzügyi rendszereiket, intézményeiket, kijelölt nem pénzügyi vállalkozásaikat és szakmáikat bűncselekményekből – például tiltott kábítószer-kereskelemből és korrupcióból – származó bevételek tisztára mosására, valamint a terrorizmus finanszírozására használják.

2. A Felek megállapodnak abban, hogy bevált módszereket, szakértelmet osztanak meg, és kapacitásépítő kezdeményezéseket és képzéseket folytatnak egymás között, közös megállapodás szerint, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelmet célzó szabályozások fejlesztését és végrehajtását és az azt szolgáló mechanizmusok hatékony működését célzó technikai és igazgatási segítségnyújtást illetően.

3. Az együttműködés a következőkre irányul:

- (a) a vonatkozó információk cseréje a Felek kapcsolódó jogalkotási keretein belül;
- (b) a pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelmet szolgáló – az e területen tevékeny releváns nemzetközi testületek, például adott esetben a Pénzügyi Akció Munkacsoport és a Latin-Amerikával foglalkozó Pénzügyi Akció Munkacsoport, által elfogadottakkal egyenértékű – megfelelő előírások elfogadása és hatékony végrehajtása.

30. CIKK

Szervezett bűnözés

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a szervezett bűnözés – ideértve a nemzetközi szervezett bűnözést is – és a pénzügyi bűnözés elleni küzdelemben. Ennek érdekében bevált módszereket mozdítanak elő és cserélnek, valamint végrehajtják a vonatkozó nemzetközi előírásokat és okmányokat, úgy mint az ENSZ nemzetek feletti szervezett bűnözésről szóló egyezményét, és kiegészítő jegyzőkönyveit, valamint az ENSZ korrupció elleni egyezményét.

2. A Felek megállapodnak abban is, hogy együttműködnek a polgárok biztonságának fokozása érdekében, a biztonsági politikák és stratégiák terén nyújtott támogatás révén. Ennek az együttműködésnek hozzá kell járulnia a bűnmegelőzéshez, és olyan tevékenységeket ölelhet fel, mint a rendőri és igazságügyi hatóságok közötti regionális együttműködési projektek, képzési programok, illetve a bűnüldözési profilalkotással kapcsolatos bevett módszerek cseréje. Kiterjedhet továbbá többek között a jogi szabályozással kapcsolatos eszmecserére, igazgatási és technikai segítségnyújtásra a bűnüldöző hatóságok intézményi és operatív kapacitásainak megerősítése céljából, valamint információcserére és intézkedésekre a nyomozásokkal kapcsolatos együttműködés megerősítése céljából.

31. CIKK

A korrupció elleni küzdelem

1. A Felek együttműködnek a vonatkozó nemzetközi előírások és okmányok, többek között az ENSZ korrupcióellenes egyezményének végrehajtása és előmozdítása terén.
2. A Felek együttműködnek különösen a következők terén:
 - (a) a szervezeti hatékonyság javítása, valamint az állami források átlátható kezelésének garantálása és elszámoltathatóság, a korrupció elleni küzdelem céljából létrehozott intézmények részvételével;
 - (b) bevált módszerek megosztása a releváns intézmények – többek között a bűnüldöző hatóságok és az igazságszolgáltatás – megerősítése céljából;

- (c) a a nemzetközi ügyletekkel kapcsolatos korrupció és megvesztegetés megelőzése;
- (d) a helyi, regionális, nemzeti és nemzetközi szintű, korrupcióellenes küzdelmet célzó szakpolitikák értékelése és végrehajtása az ENSZ Korrupció elleni egyezményének végrehajtására vonatkozó felülvizsgálati mechanizmus keretében;
- (e) az átláthatóság és törvényesség kultúráját, valamint az emberek korrupciós gyakorlatokkal kapcsolatos hozzáállásának megváltoztatását előmozdító fellépések;
- (f) a pénzeszközök azonosítását és visszaszolgáltatását célzó intézkedések elősegítése, bevált módszerek előmozdítása és kapacitás-építés.

32. CIKK

A kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme

1. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködnek a kézi- és könnyűfegyverek, valamint részeik, összetevőik és lőszereik tiltott kereskedelmének megelőzése és az ellenük való küzdelem tekintetében a kézi- és könnyűfegyverek tiltott kereskedelme minden formájának megelőzéséről, leküzdéséről és megszüntetéséről szóló ENSZ cselekvési program elismert keretének végrehajtása révén. Ebben az összefüggésben a Felek megállapodnak arról, hogy együttműködnek egymással az illetékes hatóságok – többek között a vámhatóságok, a rendőrség és az ellenőrző hatóságok – közötti tapasztalatcsere és képzés érdekében.

2. Az (1) bekezdésben említett ENSZ cselekvési programban foglaltak szerint, a Felek ebben az összefüggésben többek között újólág megerősítik az ENSZ Alapokmányának 51. cikkében foglalt, az egyéni vagy kollektív önvédelem természetes jogát, valamint minden állam ahhoz való jogát, hogy kézi- és könnyűfegyvereket állítson elő, importáljon és tartson önvédelmi és biztonsági célokból, továbbá abból célból, hogy az ENSZ Alapokmányával összhangban békefenntartó műveletekben vehessen részt, az egyes Felek döntése alapján.

33. CIKK

A terrorizmus elleni küzdelem

1. A Felek együttműködnek a terrorizmus elleni küzdelem terén a 8. cikkben elfogadott keret és előírások végrehajtásával.
2. A Felek együttműködnek annak érdekében is, hogy biztosítsák, hogy a terrorcselekmények finanszírozásában, kitervelésében, előkészítésében vagy elkövetésében résztvevő, vagy azt támogató valamennyi személyt bíróság elé állítsák. A Felek egyetértenek abban, hogy a terrorizmus elleni küzdelmet a vonatkozó ENSZ határozatokkal összhangban, valamint a Felek szuverenitása, a jogszerű eljárás, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása mellett kell folytatni.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a terrorcselekmények rendőri és igazságügyi együttműködés révén való megelőzése és visszaszorítása terén.

4. Elkötelezve az ENSZ terrorizmus elleni globális stratégiája iránt, a Feleknek elő kell mozdítaniuk a stratégia kiegyensúlyozott végrehajtását, valamint megállapodnak abban, hogy a stratégiában említett fellépéseket adott esetben a lehető leghatékonyabban hajtják végre a terrorizmusveszély megszüntetése érdekében.

5. A Felek megállapodnak továbbá arról, hogy az ENSZ keretében együttműködnek a nemzetközi terrorizmus elleni átfogó egyezményről szóló megállapodás-tervezet véglegesítése során.

34. CIKK

Migráció, emberkereskedelem és a migránscsempészés

1. Az együttműködést a Felek között – igényeikről és álláspontjaikról folytatott – konzultációk fényében kell előre vinni, valamint a Felek jogalkotási kereteivel összhangban kell végrehajtani. Az együttműködés elsősorban a következőkre helyezi a hangsúlyt:

- (a) a migráció alapvető okai;
- (b) nemzeti jogszabályok és gyakorlatok fejlesztése és alkalmazása a nemzetközi védelemre vonatkozóan, összhangban a nemzetközi jog elveivel és normáival, ideértve a nemzetközi védelem elvét is azon esetekben, amelyekben az alkalmazandó;
- (c) a befogadására vonatkozó szabályok, a befogadott személyek jogai és jogállása, a valamely állam területén jogszerűen tartózkodó személyekkel szemben alkalmazott tisztességes bánásmód és e személyek társadalomba történő integrációja, a legális migránsok oktatása és képzése, a rasszizmus és idegengyűlölet elleni intézkedések, valamint a migránsok emberi jogaira vonatkozó valamennyi hatályos rendelkezés;

- (d) mechanizmusok és szakpolitikák értékelése a hazautalások megkönnyítése érdekében;
- (e) a körkörös migráció és az agyelszívás megelőzésével kapcsolatos vélemények cseréje és bevált módszerek megosztása, valamint a közös érdekű kérdések megvitatása;
- (f) adott esetben és kölcsönös elfogadható módon tapasztalatcsere és a bevált módszerek megosztása, technikai, technológiai, operatív és igazságügyi együttműködés az emberkereskedelem és migráncscsempészség elleni küzdelemmel kapcsolatos kérdésekről, ideértve az emberkereskedők és embercsempészek hálózatai és bünszervezetei elleni küzdelmet, valamint az ilyen bűncselekmények áldozatai számára nyújtandó védelem, segítségnyújtás és támogatás biztosítását;
- (g) a másik Fél területén illegálisan tartózkodó személyek emberséges, biztonságos és tisztességes körülmények között történő visszaküldése, emberi jogaik teljes mértékű tiszteletben tartásával, ideértve önkéntes visszatérésük előmozdítását is, valamint e személyek visszafogadása a (2) bekezdés szerint;
- (h) a visszaküldött személyek fenntartható beilleszkedését célzó támogató intézkedések.

2. Az illegális bevándorlás megakadályozását és ellenőrzését célzó együttműködés keretében, valamint az emberkereskedelem áldozatai számára biztosítandó védelem szükségességének elvét nem érintve, a Felek továbbá a következőkben állapotodnak meg:

- (a) azonosítják állítólagos állampolgáraikat, valamint az állampolgárság megállapítása után arra irányuló kérelem esetén, sürgősségi kérelem és további alakiságok nélkül, az Európai Unió tagállamai és Kuba hatályos migrációs jogszabályaiban megállapított határidőn belül, valamint az azokban megállapított normákkal és eljárásokkal összhangban visszafogadják az Európai Unió tagállamainak vagy Kuba területén illegálisan tartózkodó állampolgáraikat;

(b) visszafogadandó állampolgáraikat e célból megfelelő személyazonosító okmányokkal látják el.

3. A Felek megállapodnak arról, hogy arra irányuló kérelem esetén a lehető legrövidebb időn belül tárgyalásokat folytatnak az Európai Unió tagállamai és Kuba migrációs kérdéseket – így többek között a visszafogadást is – érintő konkrét kötelezettségeit szabályozó megállapodásról.

35. CIKK

Konzuli védelem

Kuba beleegyezik abba, hogy az Európai Unió bármely, Kuba területén képviselettel rendelkező tagállamának diplomáciai és konzuli hatóságai – a saját állampolgáraik számára nyújtott védelemmel azonos feltételek mellett – konzuli védelmet biztosítsanak az Európai Unió azon más tagállamának állampolgárai számára, amely nem rendelkezik olyan állandó képviselettel, amely állampolgárai tényleges konzuli védelmének biztosítására képes.

36. CIKK

Civil társadalom

A Felek elismerik, hogy a civil társadalom – többek között az egyetemi élet szereplői, az agytrösztök és a média – potenciálisan hozzájárulhat e megállapodás célkitűzéseinek teljesítéséhez. Megállapodnak arról, hogy fellépéseket mozdítanak elő annak támogatására, hogy a civil társadalmat fokozottabban bevonják a releváns fejlesztési és ágazati együttműködési tevékenységek kialakításába és végrehajtásába, többek között kapacitásépítés révén.

IV. CÍM

TÁRSADALMI FEJLŐDÉS ÉS TÁRSADALMI KOHÉZIÓ

37. CIKK

Társadalmi fejlődés és társadalmi kohézió

1. A Felek – elismerve, hogy a társadalmi fejlődésnek együtt kell járnia a gazdasági fejlődéssel – megállapodnak abban, hogy együttműködnek a társadalmi kohézió fokozása érdekében a szegénység, igazságtalanság, egyenlőtlenség és társadalmi kirekesztés csökkentése révén, különös figyelemmel a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó Fenntartható Fejlesztési Menetrend célkitűzéseinek, valamint a mindenki számára biztosítandó tisztességes munka előmozdítása nemzetközileg elfogadott célkitűzésének teljesítése érdekében. A fenti célkitűzések megvalósítása érdekében a Felek jelentős finanszírozási forrásokat mozgósítanak mind az együttműködéshez elkülönített, mind belső forrásokból.
2. E célból a Felek együttműködnek annak érdekében, hogy bevált módszereket mozgósítsanak elő és osszanak meg az alábbiak tekintetében:
 - (a) társadalmi jövőképpel rendelkező, befogadóbb társadalmat és az egyenlőtlenség és méltánytalanság csökkentése érdekében jobb jövedelem-eloszlást célzó gazdaságpolitikák;
 - (b) kereskedelmi és befektetési politikák, szem előtt tartva a kereskedelem és a fenntartható fejlődés közötti kapcsolatot, a méltányos kereskedelmet, a vidéki és városi, állami és nem állami vállalkozásokat és érdekképviselői szervezeteiket, valamint a vállalatok társadalmi felelősségvállalását;

- (c) méltányos, valamint hatékony és eredményes fiskális politikák, amelyek lehetővé teszik a javak jobb újraelosztását, valamint biztosítják a szociális kiadások megfelelő szintjét;
- (d) hatékony szociális közkiadások, amelyek világosan azonosított, eredményorientált megközelítés felé tartó szociális célokhoz kapcsolódnak;
- (e) hatékony szociális politikák és a mindenki számára méltányosan hozzáférhető szociális szolgáltatásokhoz való javítása és konszolidálása olyan különféle területeken, mint például az oktatás, az egészségügy, a táplálkozás, a higiénia, a lakhatás, az igazságszolgáltatás és a társadalombiztosítás;
- (f) a mindenki számára biztosítandó tisztességes munka felé mutató foglalkoztatáspolitikák a nemzetközi és nemzeti munkaügyi előírásoknak megfelelően, valamint gazdasági lehetőségek kialakítása, különös hangsúllyal a legszegényebb és legkiszolgáltatottabb helyzetű csoportokra, valamint a leghátrányosabb helyzetben levő régiókra;
- (g) befogadóbb és átfogóbb jellegű szociális védelmi rendszerek többek között a nyugdíjakra, egészségügyre, balesetekre és munkanélküliségre vonatkozóan, a szolidaritás és a megkülönböztetés-mentesség elve alapján;
- (h) az idegengyűlölet és többek között a nemi, faji, meggyőződésen, etnikai hovatartozáson vagy fogyatékosságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelmet szolgáló stratégiák és politikák;
- (i) a fiatalok gazdasági, politikai és társadalmi életbe való integrációját célzó konkrét szakpolitikák és programok.

3. A Felek megállapodnak abban, hogy ösztönzik a belső tervek vagy programok szociális fejlesztéssel és kohézióval kapcsolatos vetületeit érintő információk és tapasztalatok cseréjét.

38. CIKK

Foglalkoztatás és szociális védelem

A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a foglalkoztatás és a szociális védelem előmozdítása érdekében, cselekvések és programok révén, amelyek célja különösen:

- (a) mindenki számára biztosítandó tisztességes munka;
- (b) befogadóbb és jobban működő munkaerőpiacok kialakítása;
- (c) a szociális védelem kiterjesztése;
- (d) a szociális párbeszéd előmozdítása;
- (e) a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet egyezményeiben meghatározott alapvető munkaügyi normák tiszteletben tartása;
- (f) az informális gazdasággal kapcsolatos kérdések kezelése;
- (g) különös figyelem fordítása a hátrányos helyzetű csoportokra, és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemre;

- (h) az emberi erőforrások minőségének fejlesztése az oktatás és a képzés fejlesztése révén, beleértve a hatékony szakképzést is;
- (i) a munkahelyi egészségügyi és biztonsági feltételek javítása, különösen a munkavédelmi felügyelőségek megerősítésével, valamint egészségügyi és biztonsági fejlesztések támogatásával;
- (j) a munkahelyteremtés és a vállalkozói tevékenység ösztönzése a vállalkozások létrehozásához szükséges intézményi keret megerősítésével, valamint a hitelhez jutás megkönnyítéséhez.

39. CIKK

Oktatás

1. A Felek megállapodnak abban, hogy tapasztalatot és bevált módszereket osztanak meg egymással az oktatás valamennyi szintjének folyamatos fejlesztése tekintetében.
2. A Felek egyetértenek abban, hogy az együttműködésnek támogatnia kell a humánerőforrást az oktatás valamennyi szintjén, különös tekintettel a felsőoktatásra, ideértve a sajátos nevelési igényeket is. A Felek a meglévő programokon keresztül előmozdítják a hallgatók, kutatók és felsőoktatásbeli oktatók cseréjét, valamint felsőoktatási rendszereik korszerűsítése céljából megerősítik a kapacitásépítést.

40. CIKK

Közegészségügy

1. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködnek az egészségügyi ágazat közös érdekű területein, különösen a tudományos kutatás, az egészségügyi rendszer irányítása, a táplálkozás, a gyógyszerek, a megelőző egészségügy, valamint a szexuális és reprodukív egészség – ideértve olyan fertőző betegségeket, mint pl. a HIV/AIDS, és olyan nem fertőző betegségeket, mint például a rák és szívbetegségek, valamint más fontos egészségügyi veszélyek, mint például a dengue-láz, a chikungunya-láz és a Zika-vírus – területén. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy együttműködnek azon nemzetközi egészségügyi megállapodások végrehajtása terén, amelyeknek részes feleik.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy külön figyelmet fordítanak a közegészségügy területén végrehajtott regionális fellépésekre és programokra.

41. CIKK

Fogyasztóvédelem

A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a fogyasztóvédelmi kérdéseket illetően, az emberi egészség és a fogyasztói érdekek védelme céljából.

Kultúra és örökség

1. A Felek vállalják, hogy együttműködést mozdítanak elő a kultúra területén, ideértve a kulturális örökséget is, sokszínűségük kellő tiszteletben tartásával. Vonatkozó jogszabályaiknak megfelelően az ilyen együttműködésnek elő kell mozdítania a kölcsönös megértést és kultúrák közötti párbeszédet, valamint kiegyensúlyozott kulturális cseréket és kapcsolattartást kell elősegítenie a releváns szereplőkkel, ideértve mindkét Fél civil társadalmi szervezeteit is.
2. A Felek együttműködést mozdítanak elő a művészet, az irodalom és a zene területén, többek között tapasztalatcsere útján.
3. A Felek közötti együttműködésnek a vonatkozó belső szerzői jogi rendelkezésekkel és más, kulturális kérdéseket érintő rendelkezésekkel, valamint olyan nemzetközi megállapodásokkal összhangban kell történnie, amelynek a Felek részes felei.
4. A Felek megállapodnak, hogy együttműködést mozdítanak elő a kulturális örökség helyreállítása és fenntartható kezelése tekintetében. Az együttműködés kiterjed többek között a természeti, valamint tárgyi és szellemi kulturális örökség megőrzésére és előmozdítására, beleértve a kulturális örökséggel való tiltott kereskedelem megelőzését és az ellene való fellépést is, a nemzetközi okmányokkal összhangban.
5. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködést mozdítanak elő az audiovizuális és médiaágazatokban, ideértve a rádiót és a sajtót is, közös képzési, illetve audiovizuális fejlesztésre irányuló kezdeményezések, produkciós és terjesztési tevékenységek révén, többek között az oktatás és a kultúra területén.

6. A Felek ösztönzik az UNESCO keretében zajló együttműködést, a kulturális sokszínűség előmozdítása érdekében, többek között a kulturális kifejezőmódok sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló UNESCO-egyezmény ratifikációja és végrehajtása kapcsán tartott konzultációk révén. Az együttműködésnek a kulturális sokszínűség előmozdítására is ki kell terjednie.

43. CIKK

Kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek

1. A Felek megállapodnak abban, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok javára folytatott együttműködés során elsőbbséget kell biztosítani a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek bevonásával járó intézkedéseknek, ideértve innovatív szakpolitikákat és projekteket is. Az együttműködésnek elő kell mozdítania a humán fejlődést, az életkörülmények javítását, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek teljes társadalmi integrációját.
2. Az együttműködés többek között magában foglalja az emberi jogok védelmével, a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok esélyegyenlőségét garantáló szakpolitikák előmozdításával és végrehajtásával, gazdasági lehetőségek megteremtésével és az emberi erőforrásoknak az oktatás és képzés útján történő fejlesztését célzó konkrét szociális politikák előmozdításával, az alapvető szociális szolgáltatásokhoz, a szociális védőhálózhoz és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel kapcsolatos tapasztalatcserét, különös figyelemmel többek között a fogyatékkal élőkre és családjaikra, a gyermekekre és az idősekre.

44. CIKK

Nemi dimenzió

1. A Felek megállapodnak abban, hogy az együttműködésnek segítenie kell a férfiak és a nők politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életben való egyenlő részvételének és lehetőségeinek biztosítását, javítását és kiterjesztését célzó politikákat, programokat és mechanizmusokat, különösen a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény és a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform hatékony végrehajtása céljából. Adott esetben pozitív diszkriminációt kell alkalmazni a nők támogatására.
2. Az együttműködés előmozdítja a nemi dimenzió integrációját az együttműködés minden releváns területén, beleértve a közpolitikát, a fejlesztési stratégiákat és cselekvéseket, valamint az azok hatását mérő indikátorokat is.
3. Az együttműködésnek emellett elő kell segítenie a férfiak és a nők egyenlő hozzáférését minden olyan szolgáltatáshoz és erőforráshoz, amely lehetővé teszi számukra alapvető jogaik gyakorlását, többek között az oktatás, az egészségügy, a szakképzés, a foglalkoztatási lehetőségek, a politikai döntéshozatal, a kormányzati struktúrák és a magánvállalkozások tekintetében.
4. Kiemelt figyelmet kell fordítani a nők elleni erőszak valamennyi formájának megelőzését és kezelést célzó programokra.

45. CIKK

Ifjúság

1. A Felek közötti együttműködésnek támogatnia kell az összes releváns, ifjúsággal kapcsolatos szakpolitikát. Az együttműködésnek ki kell terjednie a képzés és foglalkoztatás, valamint a család- és oktatáspolitikák támogatására, továbbá a fiatalok számára álláslehetőségek biztosítására, emellett tapasztalatcserét kell elősegítenie a fiatalok bűnözés megelőzését, illetve a gazdasági és társadalmi életbe való visszailleszkedést célzó programokról.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy előmozdítják a fiatalok aktív részvételét a társadalomban, beleértve a fiatalok fejlődéséhez hozzájáruló és életükre hatást gyakorló politikák kialakítását is.
3. Mindkét oldal megállapodik abban, hogy programokat – többek között csereprogramokat – hajtanak végre az ifjúsági szervezetek közötti együttműködés elősegítésére.

46. CIKK

Helyi közösségek fejlesztése

1. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködnek a helyi közösségek fenntartható fejlődésének előmozdítása céljából, olyan integrált fellépések révén, amelyek lendületet adnak a helyi gazdasági fejlesztésben élenjárók kezdeményezéseinek, valamint elősegítik a rendelkezésre álló erőforrások helyi közösség szintjén való felhasználását.

2. Az együttműködésnek olyan fellépéseket támogat, mint például:
 - (a) helyi kezdeményezések a vonatkozó területi stratégiai tervvel összhangban;
 - (b) a helyi termelő vállalkozások és szolgáltatók gazdaságirányítási kapacitásának megerősítése.

V. CÍM

KÖRNYEZET, KATASZTRÓFAKOCKÁZAT-KEZELÉS ÉS ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

47. CIKK

Együttműködés a környezetvédelem és éghajlatváltozás terén

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a környezet minőségének megvédésében és javításában, helyi, regionális és globális szinten, figyelemmel a fenntartható fejlődés elérésére.
2. A Felek – e megállapodás hatásának tudatában – kellő figyelmet fordítanak a fejlesztés és a környezetvédelem közötti kapcsolatra. A Felek azon munkálkodnak, hogy kiaknázzák a tiszta technológiák nyújtotta beruházási lehetőségeket.

3. Az együttműködésnek elő kell segítenie továbbá a vonatkozó nemzetközi konferenciákon való előrelépést, valamint elő kell mozdítani a multilaterális megállapodások hatékony végrehajtásának és a bennük elfogadott elvek tiszteletben tartásának előmozdítását olyan területeken, mint például a biodiverzitás, az éghajlatváltozás, az elsivatagosodás, a szárazság és a vegyi anyag-kezelés.
4. Az együttműködés kiterjed különösen a következőkre:
- (a) a természeti erőforrások, a biodiverzitás és az ökoszisztémák – ideértve az erdőket és a halászati területeket is –, valamint az azokból származó szolgáltatások megőrzése és a velük való fenntartható gazdálkodás;
 - (b) az édesvizek és tengerek, valamint a levegő és a talaj szennyezése elleni küzdelem, többek között a megfelelő hulladékgazdálkodás, a szennyvizek, a vegyi anyagok, és egyéb veszélyes anyagok megfelelő kezelése révén;
 - (c) olyan globális kérdések, mint az éghajlatváltozás, az ózonréteg csökkenése, az elsivatagosodás és szárazság, az erdőirtás, a parti zónák védelme, a biodiverzitás és a biológiai biztonság megőrzése;
5. Ezzel összefüggésben az együttműködés az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás területén belüli közös kezdeményezések elősegítését, többek között az éghajlatváltozás kezelését célzó szakpolitikák megerősítését célozza.

6. Az együttműködés olyan intézkedésekre terjed ki, mint például:
- (a) szakpolitikai párbeszéd és végrehajtásának elősegítése, információ- és tapasztalatcsere környezetvédelmi jogszabályokról, műszaki szabályokról, tisztább előállításról és bevált környezetvédelmi gyakorlatokról, valamint az összes ágazatot illetően, minden kormányzati szinten kapacitásépítés a környezetgazdálkodás és -monitoring, valamint a kontrollrendszerek megerősítése céljából;
 - (b) a fenntartható tiszta technológiák és know-how átadása és felhasználása, beleértve innovációs és környezetvédelmi ösztönzők, illetve mechanizmusok kialakítását is;
 - (c) a környezetvédelmi szempontok beépítése más politikai területeken, beleértve a földhasználat kezelését is;
 - (d) a fenntartható termelési és fogyasztási minták előmozdítása, többek között az ökológiai rendszerek, szolgáltatások és termékek fenntartható használata révén;
 - (e) a környezeti tudatosság és oktatás, valamint a civil társadalom, különösen a helyi közösségek fokozott részvételének előmozdítása a környezetvédelemre és a fenntartható fejlődésre irányuló erőfeszítésekben;
 - (f) a regionális együttműködés ösztönzése és előmozdítása a környezetvédelem területén;
 - (g) azon többoldalú környezetvédelmi egyezmények végrehajtásának segítése, amelyeknek a Felek részes felei.

48. CIKK

Katasztrófakockázat-kezelés

1. A Felek elismerik az egy vagy több állam területét érintő valamennyi katasztrófakockázat kezelésének szükségességét. A Felek – társadalmaik és az infrastruktúra ellenálló-képességének növelése érdekében – újólag megerősítik közös elkötelezettségüket a megelőzést, enyhítést, a felkészültséget, az elhárítást és a helyreállítást célzó intézkedések javítása mellett, valamint adott esetben kétoldalú és multilaterális politikai szinten folytatott, a katasztrófakockázat-kezelés javítását szolgáló együttműködés mellett.
2. A Felek megállapodnak arról, hogy a katasztrófakockázat-kezelés területén folytatott együttműködésnek az a célja, hogy csökkentse a sebezhetőséget és kockázatokat, megerősítse a monitoring- és korai előrejelzési kapacitásokat, valamint katasztrófákkal szemben ellenállóbbá tegye Kubát többek között a belső erőfeszítések, továbbá a sebezhetőség csökkentését és a katasztrófhelyzetekre való reagálást szolgáló regionális keret támogatása révén, a regionális kutatás megerősítése és a bevált módszerek terjesztése céljából, levonva a katasztrófakockázat-csökkentés, felkészültség, tervezés, megelőzés, enyhítés, reagálás és helyreállítás tanulságait.

49. CIKK

Vízellátás és szennyvízelvezetés

1. A Felek elismerik, hogy mindenki számára biztosítani kell a vízellátást és a vízkészletekkel való fenntartható gazdálkodást, valamint megfelelő higiénés körülményeket, és ebből következően megállapodnak arról, hogy együtt működnek többek között az alábbiak tekintetében:

- (a) kapacitásépítés a vízellátási és csatornázási hálózatok hatékony kezelése céljából;
 - (b) a vízminőség egészségügyi mutatókra gyakorolt hatása;
 - (c) a vízminőséghez kapcsolódó technológiák korszerűsítése, az ellenőrzéstől kezdve a laboratóriumokig;
 - (d) a vízkészletek megőrzése, ésszerű felhasználása és az integrált vízgazdálkodás szükségességének előmozdítását célzó oktatási programok.
2. A Felek külön figyelmet fordítanak az e területen végrehajtott regionális fellépésekre és együttműködési programokra.

VI. CÍM

GAZDASÁGI FEJLŐDÉS

50. CIKK

Mezőgazdaság, vidékfejlesztés, halászat és akvakultúra

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a mezőgazdaság, a vidékfejlesztés, a halászat és akvakultúra területén, többek között az alábbi célokból:
- (a) a termelékenység és terméshozam fejlesztése;

- (b) a mezőgazdasági, halászati és akvakultúra termékek minőségének növelése;
- (c) a városi és elővárosi mezőgazdaság fejlesztése;
- (d) a termelési láncok megerősítése;
- (e) vidékfejlesztés;
- (f) egészséges szokások népszerűsítése a tápláltsági állapot javítása érdekében;
- (g) mezőgazdasági és halászati piacok, nagykereskedelmi piacok, valamint a pénzügyi hitelhez jutás fejlesztése;
- (h) üzletfejlesztési szolgáltatások előmozdítása szövetkezetek, kis magángazdaságok és kisüzemi halászattal foglalkozó közösségek számára;
- (i) piacaik fejlesztése és nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok előmozdítása;
- (j) az ökológiai termelés fejlesztése;
- (k) fenntartható mezőgazdaság és akvakultúra fejlesztése a környezetvédelmi követelmények és kihívások integrálásával;
- (l) a mezőgazdasággal és vidékfejlesztéssel, halászattal és akvakultúrával, valamint ezen erőforrások ipari feldolgozásával kapcsolatos tudományok, technológia és innováció előmozdítása;

- (m) a halászati erőforrások fenntartható kiaknázása és a fenntartható halászati gazdálkodás előmozdítása;
- (n) a halászati gazdálkodás bevált módszereinek előmozdítása;
- (o) az adatgyűjtés javítása, annak érdekében, hogy a legjobb rendelkezésre álló tudományos adatokat lehessen figyelembe venni az halállomány-erőforrások felmérése és az azokkal való gazdálkodás során;
- (p) a megfigyelő, az ellenőrző és felügyeleti rendszer megerősítése a halászatban;
- (q) a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni fellépés;
- (r) az együttműködés megerősítése annak biztosítása céljából, hogy több kapacitás álljon rendelkezésre a halászati és akvakultúra-termékek feldolgozását szolgáló, hozzáadott értékű technológiák fejlesztéséhez.

2. Az együttműködés magában foglalhatja többek között technikai szakértelem és támogatás nyújtását, kapacitásépítést, valamint az információk és tapasztalatok megosztását. A Felek megállapodnak arról, hogy előmozdítják az intézményi együttműködést, valamint megerősítik a nemzetközi szervezetekkel, továbbá belső és regionális halászati gazdálkodási szervezetekkel folytatott együttműködést.

3. A katasztrófának kitett területek tekintetében a Felek kockázatelemzést és megfelelő intézkedéseket ösztönöznek az ellenállóképesség javítása érdekében, az élelmezésbiztonság és mezőgazdasági együttműködés keretében.

51. CIKK

Fenntartható idegenforgalom

1. A Felek elismerik az idegenforgalmi ágazat jelentőségét a helyi közösségek társadalmi és gazdasági fejlődésére nézve, valamint mindkét régió jelentős gazdasági potenciálját az e területen tevékenykedő vállalkozások fejlesztése szempontjából.
2. E célból megállapodnak abban, hogy együttműködnek a fenntartható idegenforgalom előmozdítása terén, különösen a következők támogatása céljából:
 - (a) az idegenforgalom társadalmi-gazdasági hatásainak optimalizálását célzó szakpolitikák kialakítása;
 - (b) idegenforgalmi termékek létrehozása és piaci megszilárdítása nem pénzügyi szolgáltatások, képzés, technikai segítségnyújtás és szolgáltatások biztosítása révén;
 - (c) a környezeti, kulturális és szociális szempontok integrálása az idegenforgalmi ágazat fejlesztésébe, beleértve mind a kulturális örökség, mind a természeti erőforrások védelmét;
 - (d) a helyi közösségek bevonása az idegenforgalmi fejlesztés folyamatába, különösen a falusi és közösségi idegenforgalom, illetve az ökoturizmus tekintetében;
 - (e) marketing- és reklámstratégiák, az intézményi kapacitások és humán erőforrások fejlesztése, a nemzetközi standardok előmozdítása;

- (f) a magán- és közsféra közötti együttműködés előmozdítása;
- (g) menedzsment tervek kidolgozása a belső és regionális idegenforgalom-fejlesztés tekintetében;
- (h) az információs technológia előmozdítása az idegenforgalom területén.

52. CIKK

Együttműködés a tudomány, a technológia és az innováció területén

1. A Felek arra törekednek, hogy tudományos, technológiai és innovációs kapacitást építsenek a létrehozott mechanizmusok vagy közös érdekű együttműködési megállapodások hatálya alá tartozó összes tevékenységet felölelve. A fenti célból a Felek belső szabályaikkal összhangban elősegítik az információcserét, kutató szervezeteik részvételét, valamint a technológiafejlesztést az alábbi együttműködési tevékenységek tekintetében:

- (a) információcsere tudományos és technológiai szakpolitikáikat illetően;
- (b) közös kutatási és fejlesztési tevékenységek a tudományos haladás ösztönzése, valamint a technológia- és know-how-átadás – ideértve információs és kommunikációs technológiák használatát is – ösztönzése céljából.

2. Különös hangsúlyt kell fektetni a humán képességek kiépítésére mint a tudományos és technológiai kiválóság hosszú távú alapjára, valamint a fenntartható kapcsolatok kialakítására a Felek tudományos és technológiai közösségei között, mind belső, mind regionális szinten. Ennek érdekében a kutatók és a kutatási projektekből alkalmazott bevált módszerek cseréjét elő kell mozdítani.
3. Az Európai Unió és Kuba területén található kutatóközpontokat, felsőoktatási intézményeket és egyéb érdekelteket adott esetben be kell vonni a tudomány, a technológia és az innováció terén folytatott együttműködésbe.
4. A Felek megállapodnak abban, hogy felhasználnak minden mechanizmust a magasan képzett szakemberek számának és szakértelmének növelésére, többek között képzés, együttműködő kutatás, ösztöndíjak és csereprogramok révén.
5. A Felek előmozdítják szervezeteik részvételét a másik Fél tudományos és technológiai programjaiban, a kölcsönösen előnyös tudományos kiválóság elérése érdekében, összhangban a harmadik országok szervezetei részvételére vonatkozó rendelkezéseikkel.

53. CIKK

Technológiatranszfer

1. Felismerve a technológiatranszfer – ideértve az automatizációs folyamatokat is – területén folytatott együttműködés és technikai segítségnyújtás fontosságát, a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek a technológia-transzfer előmozdítása céljából, a közöttük megvalósuló tudástranszfert célzó egyetemi és szakmai programok révén.
2. Az Európai Unió elősegíti és előmozdítja Kuba – többek között technológiai fejlesztést célzó – kutatási és fejlesztési programokban való részvételét.

54. CIKK

Energia, és azon belül a megújuló energia

1. Elismerve a megújuló energia és az energiahatékony megoldások egyre növekvő fontosságát a fenntartható fejlődésre nézve, a Felek megállapodnak abban, hogy közös céljuk az energiaügyi együttműködés elősegítése, így különösen többek között a fenntartható, tiszta és megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság, az energiatakarékossági technológiák, a vidéki villamosítás és az energiapiacok regionális integrációja terén, a Felek által meghatározottak szerint, a belső jogszabályoknak megfelelően.

2. Az együttműködés többek között a következőkre terjedhet ki:
- (a) szakpolitikai párbeszéd és együttműködés az energiaágazatban, különös tekintettel az energiaellátás fejlesztésére és diverzifikálására, valamint az energiapiacok fejlesztésére, ideértve az energia-előállítást, -átvitelt és -elosztást is;
 - (b) kapacitásépítő programok, technológia- és know-how-transzfer, ideértve a kibocsátási előírásokkal kapcsolatos munkát is, az energiaágazatban, különös tekintettel az energiahatékonyságra és az ágazat vezetésére;
 - (c) az energiatakarékosság, energiahatékonyság, a megújuló energia és az energiatermelés, illetve fogyasztás környezeti hatásai vizsgálatának előmozdítása, különösen a biodiverzitásra, valamint az erdők és a megváltozott földhasználatra nézve;
 - (d) megújuló energiával és energiahatékonysággal kapcsolatos kísérleti projektek kidolgozása, különösen a nap- és szélenergia, a biomassza, a vízenergia, a tengerhullám-energia és az árapály-energia területén.
 - (e) a lakosság általános tudatosítását, valamint a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság ismeretének javítását célzó programok;
 - (f) a szilárd vagy folyékony hulladék újrahasznosítása vagy energetikai felhasználása.

Közlekedés

1. A Felek megállapodnak arról, hogy a közlekedés területén folytatott együttműködés a következőkre összpontosul: a közlekedés és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra-rendszerek szerkezetátalakítása és korszerűsítése, a személyek és áruk mozgásának megkönnyítése és fejlesztése, valamint a városi, légi, tengeri, belvízi, vasúti és közúti szállítási piacokhoz való jobb hozzáférés biztosítása azáltal, hogy a közlekedés irányítását működési és igazgatási szempontból finomítják, és ösztönzik a működtetéssel kapcsolatos magas szintű előírásokat.
2. Az együttműködés magában foglalhatja a következőket:
 - (a) a Felek közlekedéspolitikájával kapcsolatos információcsere, főleg a városi közlekedésre és a kombinált szállítási hálózatok összekapcsolására és interoperabilitására, valamint a kölcsönös érdeklődésre számot tartó egyéb kérdésekre vonatkozóan;
 - (b) a belvízi utak, közutak, vasutak, kikötők és repülőterek működtetése, az érintett hatóságok közötti megfelelő együttműködést is ideértve;
 - (c) a globális navigációs műholdrendszer európai technológiájának átadásával és a városi tömegközlekedési központokkal kapcsolatos együttműködési projektek;
 - (d) a biztonsági és szennyezésmegelőzési szabványok fejlesztése, a nemzetközi szabványok jobb végrehajtására irányuló, megfelelő nemzetközi fórumokon való együttműködést is beleértve;
 - (e) a légi és tengeri közlekedés fejlesztésének előmozdítását célzó tevékenységek.

A gazdasági és szociális modell korszerűsítése

1. A Felek megállapodnak abban, hogy együttműködési fellépéseket dolgoznak ki a kubai közigazgatás és a kubai gazdaság megerősítésének és korszerűsítésének támogatása céljából. Megállapodnak abban, hogy támogatják a vállalkozások és szövetkezetek fejlesztését, különös hangsúlyt fektetve a helyi fejlesztésre.
2. Ezen együttműködést olyan kölcsönös érdeket képviselő területeken alakíthatják ki, mint például:
 - (a) makrogazdasági politikák, ideértve a fiskális politikát is;
 - (b) statisztika;
 - (c) kereskedelmi információs rendszerek;
 - (d) a kereskedelmi eljárások egyszerűsítését célzó intézkedések;
 - (e) minőségügyi rendszerek és szabványok;
 - (f) helyi fejlesztési kezdeményezések támogatása;
 - (g) agráripari fejlesztés;
 - (h) állami ellenőrzés és felügyelet;

(i) vállalkozásszervezés és -működés, ideértve a közvállalkozásokat is.

3. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködést mozdítanak elő és ösztönöznek azon intézmények – ideértve az ágazati alapú intézményeket is – között, amelyek eszközöket mozdítanak elő a kkv-k támogatására, különösen azok esetében, amelyek a versenyképességet, technológiai innovációt, az értékláncok integrációját, a hitelhez és képzéshez való hozzáférést igyekeznek javítani, valamint az intézményi kapacitást és intézményi keretet igyekeznek megerősíteni. A Felek megállapodnak továbbá arról, hogy kapcsolatfelvételt mozdítanak elő mindkét Fél vállalatai között nemzetközi piacokra, befektetésekbe és technológiatranszferbe való bevonásuk támogatása céljából.

57. CIKK

Statisztika

1. A Felek megállapodnak arról, hogy együttműködnek a nemzetközileg elfogadott előírásoknak megfelelő jobb statisztikai módszerek és programok kifejlesztésében, beleértve a statisztikai adatok gyűjtését, feldolgozását, minőségellenőrzését és terjesztését, a Felek közötti fokozott összehasonlíthatóságot célzó jelzőszámok kialakítása céljából, ezzel lehetővé téve a Felek számára, hogy azonosítsák az e megállapodás által felölelt területeket érintő statisztikai információkra vonatkozó követelményeket. A Felek elismerik a bilaterális együttműködés hasznosságát e célkitűzések támogatása terén.

2. Ezen együttműködés körébe tartozhat többek között a Kuba Nemzeti Statisztikai és Információs Hivatala és az Európai Unió tagállamainak statisztikai hivatalai, valamint az Eurostat közötti szakmai egyeztetések, ideérve a tudósok cseréjét is; hatékonyabb és következetes adatgyűjtési, tényezőkre bontási, elemzési és értelmezési módszerek kialakítása; valamint szemináriumok, munkacsoportok vagy programok szervezése a statisztikai kapacitások kiegészítéseként.

58. CIKK

Jó kormányzás az adózás területén

1. A Felek elismerik az adózás területén folytatott jó kormányzás elveit – azaz az átláthatóságot, az információcserét, valamint a tisztességes adóversenyt –, és elkötelezik magukat azok teljesítése iránt.
2. A Felek saját hatáskörükben javítják az adózás területén folytatott nemzetközi együttműködést, megkönnyítik a törvényes adóbevételek beszedését, és intézkedéseket dolgoznak ki az adózás területén alkalmazott jó kormányzás minimumkövetelményeinek hatékony végrehajtására.

VII. CÍM

REGIONÁLIS INTEGRÁCIÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

59. CIKK

Regionális együttműködés

1. Az együttműködés támogatja a Kuba és karibi szomszédjai közötti regionális együttműködés fejlesztésével kapcsolatos, a CARIFORUM összefüggésében végzett, különösen az EU-karibi közös partnerségi stratégiában azonosított prioritási területeket érintő tevékenységeket. A tevékenységek hozzájárulhatnak a karibi térség regionális integrációjának megerősítéséhez is.

2. Az együttműködésnek erősítenie kell az összes szektor – így a civil társadalom – bevonását a regionális együttműködésbe és az integrációs folyamatba, a Felek által megállapított feltételekkel összhangban, és ki kell terjednie a konzultációs mechanizmusok és figyelemfelhívó kampányok támogatására.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy az összes létező együttműködési eszközt kiaknázzák a célból, hogy aktív együttműködést alakítsanak ki az Európai Unió és Kuba, illetve Kuba és a Latin-Amerika és a Karib-térség más országai és/vagy régiói között a megállapodás hatálya alá tartozó összes területen. A Felek megállapodnak abban, hogy külön figyelmet fordítanak a kutatást és innovációt, valamint az oktatást érintő regionális együttműködési programokra, valamint arra, hogy olyan kezdeményezésekkel folytassák az Európai Unió, valamint Latin-Amerika és a Karib-térség közötti (EU–LAC) tudásalapú térség fejlesztését, mint például a közös kutatási térség és a közös felsőoktatási térség. A regionális és kétoldalú együttműködési tevékenységek esetében a kiegészítő jellegre kell törekedni.
4. A Felek arra törekednek, hogy véleményt cseréljenek és együttműködjenek a célból, hogy multilaterális fórumokon közös fellépéseket fogadjanak el és alakítsanak ki.

IV. RÉSZ

KERESKEDELEM ÉS KERESKEDELMI EGYÜTTMŰKÖDÉS

60. CIKK

Célkitűzések

A Felek megállapodnak abban, hogy a kereskedelem területén folytatott együttműködésük célkitűzései magukban foglalják többek között az alábbiakat:

- (a) kereskedelmi és gazdasági kapcsolataik megerősítése, különösen a kereskedelmi ügyekben folytatott párbeszéd előmozdítása, valamint a Felek közötti fokozott kereskedelmi forgalom ösztönzése;
- (b) Kuba világgazdaságba való integrációjának előmozdítása;
- (c) a régiók közötti, valamint az Európai Unióval folytatott kereskedelem fejlesztésének és diverzifikációjának előmozdítása;
- (d) a kereskedelem fenntartható fejlődéshez – ideértve annak környezeti és társadalmi vonatkozásait is – való hozzájárulásának megerősítése;
- (e) a kubai gazdaság diverzifikációjának támogatása, valamint megfelelő üzleti klíma előmozdítása;

- (f) a befektetés nagyobb beáramlásának ösztönzése a kölcsönös befektetés számára vonzó és kiszámítható környezet kialakításával, olyan következetes párbeszéd révén, amelynek célja a befektetési kérdések megértésének és az azokkal kapcsolatos együttműködésnek a megerősítése, valamint a megkülönböztetés-mentes befektetési rendszer előmozdítása.

I. CÍM

KERESKEDELEM

61. CIKK

Szabályokon alapuló kereskedelem

1. A Felek elismerik, hogy a vámok és a kereskedelem útjában álló más akadályok jelentős csökkentése, valamint a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokat illetően a megkülönböztetésen alapuló elbánás megszüntetése fontos eszközként szolgál a növekedés, a gazdasági diverzifikáció és a jólét előmozdításához.
2. A Felek újílag megerősítik, hogy kölcsönösen érdekükben áll, hogy szabályokon alapuló multilaterális kereskedelmi rendszer szerint kereskedjenek, amely alapján a Felek felelősek a szabályok elsőbbségének fenntartásáért, valamint azok hatékony, tisztességes és kiegyensúlyozott végrehajtásáért.

62. CIKK

Legnagyobb kedvezményes elbánás

1. Az 1994.évi Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (a továbbiakban: a GATT-egyezmény) I. cikkével és a rá vonatkozó értelmező megjegyzésekkel összhangban – amelyek e megállapodásba foglaltnak tekintendők és, mutatis mutandis, annak részét képezik – mindkét Fél a legnagyobb kedvezményes elbánásban részesíti a másik Fél áruit.
2. Az (1) bekezdés nem alkalmazandó a valamely Fél által a WTO-egyezményekkel összhangban egy másik ország áruinak nyújtott kedvezményes eljárás tekintetében.

63. CIKK

Nemzeti elbánás

Az 1994.évi GATT-egyezmény III. cikkével és a rá vonatkozó értelmező megjegyzésekkel összhangban – amelyeket belefoglaltak e megállapodásba és értelemszerűen annak részeit képezik – mindkét Fél nemzeti elbánásban részesíti a másik Fél áruit.

64. CIKK

Átláthatóság

1. A Felek újólag megerősítik az átláthatóság elvének alkalmazását kereskedelmi intézkedéseikben, valamint megállapodnak arról, hogy a külkereskedelmet érintő szakpolitikákat és szabályozásokat egyértelműen kell közölni és magyarázni.
2. A Felek megállapodnak abban, hogy az érdekelt felek számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy értesüljenek az egyes Felek nemzetközi kereskedelmet érintő szabályozásairól.

65. CIKK

A kereskedelmi eljárások egyszerűsítése

A Felek megerősítik a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodás melletti kötelezettségvállalásukat.

66. CIKK

A kereskedelem technikai akadályai

1. A Felek újólag megerősíti a kereskedelem technikai akadályairól szóló WTO-megállapodás (a továbbiakban: TBT-megállapodás) szerinti jogaikat és kötelezettségeiket.

2. E cikk rendelkezéseit kell alkalmazni a TBT-megállapodásban meghatározottak szerinti műszaki előírásokra, szabványokra és megfelelőségértékelési eljárásokra.
3. A Felek elismerik a műszaki előírásokkal, szabványokkal, megfelelőségértékelési eljárásokkal kapcsolatos értesítést és információcserét szolgáló hatékony mechanizmusok jelentőségét a TBT-megállapodással összhangban.

67. CIKK

Állat- és növény-egészségügyi (SPS) intézkedések

1. A Felek újól meg erősítik az állat- és növény-egészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló megállapodás, a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény, a Codex Alimentarius Bizottsága és az Állategészségügyi Világszervezet által rögzített jogokat, kötelezettségeket, elveket és célkitűzéseket.
2. A Felek elismerik az állat- és növény-egészségügyi valamint állatjóléti intézkedésekre vonatkozó konzultációt, értesítést és információcserét szolgáló hatékony mechanizmusok fontosságát, az illetékes nemzetközi szervezetek keretében.

68. CIKK

A kereskedelem védelme

A Felek újólág megerősítik az alábbi WTO-megállapodások szerinti kötelezettségvállalásaikat és kötelezettségeiket: Megállapodás a védintézkedésekről, megállapodás a támogatásokról és kiegyenlítő intézkedésekről, valamint megállapodás a GATT 1994 VI. cikkének végrehajtásáról.

69. CIKK

Felülvizsgálati záradék

A Felek e részt közös megegyezéssel módosíthatják és felülvizsgálhatják kereskedelmi és befektetési kapcsolataik elmélyítése céljából.

70. CIKK

Záradék az általános kivételekről

A Felek megerősítik, hogy az 1994. évi GATT-egyezmény XX. cikke és annak értelmező megjegyzései szerint fennálló jogaik és kötelezettségeik e megállapodásba belefoglaltnak tekintendők és, mutatis mutandis, annak részét képezik.

II. CÍM

KERESKEDELEMMEEL KAPCSOLATOS EGYÜTTMŰKÖDÉS

71. CIKK

Vámügyek

1. A Felek előmozdítják és elősegítik a vámhatóságaik közötti együttműködést a határbiztonság garantálása, a vámeljáráások egyszerűsítése és a jogszerű kereskedelem megkönnyítése céljából, az ellenőrzési kapacitások fenntartása mellett.
2. Az együttműködésnek többek között a következőkre alkalmat szolgáltatnia:
 - (a) a vámügyi jogszabályokkal és eljárásokkal kapcsolatos információcsere, különösen a következő területeken:
 - (i) a vámeljáráások egyszerűsítése és modernizálása;
 - (ii) a tranzitforgalom megkönnyítése;
 - (iii) a szellemi tulajdonjogok vámhatóságok általi érvényesítése;
 - (iv) az üzleti közösséggel való kapcsolatok;

- (v) az áruk szabad áramlása és a regionális integráció;
 - (vi) a határokon végzett vámellenőrzés megszervezése;
 - (b) közös kezdeményezések kialakítása kölcsönös megállapodás szerinti területeken;
 - (c) megfelelő határrendészeti szervek közötti együttműködés előmozdítása, mind az országokon belül, mind a határokon átnyúlóan.
3. A Felek kölcsönös igazgatási segítséget nyújtanak vámügyekben. E célból kölcsönös megállapodás útján bilaterális eszközöket hozhatnak létre.

72. CIKK

Együttműködés a kereskedelem megkönnyítése terén

1. A Felek megerősítik elkötelezettségüket a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése terén folytatott együttműködés megerősítése iránt annak biztosítása céljából, hogy a vonatkozó jogszabályok, a vonatkozó eljárások és a vámhatóságok igazgatási kapacitása hozzájáruljon a hatékony ellenőrzés és a kereskedelmi eljárások egyszerűsítése célkitűzéseinek teljesítéséhez.

2. A Felek megállapodnak, hogy többek között a következő területeken működnek együtt:
- (a) vámügyi kapacitás-építés és szakértelem biztosítása az illetékes hatóságok részére, többek között az eredetigazolással és eredetvizsgálattal kapcsolatban, valamint műszaki ügyekben, a regionális vámeljárások megerősítése érdekében;
 - (b) mechanizmusok és modern vámeljárási technikák alkalmazása, beleértve a kockázatértékelést, az előzetes kötelező érvényű határozatokat, az áruk egyszerűsített belépését és kiadását, a vámellenőrzéseket és a vállalati ellenőrzési módszereket;
 - (c) olyan eljárások és gyakorlatok bevezetése, amelyek a lehető leginkább tükrözik a vámügyek és a kereskedelem területén alkalmazandó nemzetközi szabályokat, okmányokat és előírásokat, ideértve többek között a kereskedelmi eljárások egyszerűsítéséről szóló WTO-megállapodást, a vámeljárások egyszerűsítéséről és összehangolásáról szóló nemzetközi egyezményt, módosított formájában (felülvizsgált Kiotói Egyezmény), valamint a Vámigazgatások Világszervezetének a globális kereskedelem biztonságát és könnyítését szolgáló szabványkeretét;
 - (d) információs rendszerek, valamint a vám- és más kereskedelmi eljárások automatizálása, különösen engedélyezett gazdálkodók és információs szolgáltatások esetében a kereskedelmi eljárások egyszerűsítését szolgáló intézkedések végrehajtása céljából.

Szellemi tulajdon

1. A Felek elismerik a szellemi tulajdon – ideértve a földrajzi jelzések oltalmát is – területén folytatott technikai együttműködés fontosságát, és megállapodnak arról, hogy együttműködnek az annak eredményeként született konkrét együttműködési projektek kölcsönösen elfogadott feltételeit illetően, összhangban a Felek belső jogszabályaival, valamint azon nemzetközi megállapodásokkal, amelyeknek a Felek részes felei.
2. A Felek megállapodnak arról, hogy intézményi együttműködést, információcserét, technikai segítségnyújtást, kapacitásépítést és képzést mozdítanak elő. A Felek megállapodnak arról, hogy a technikai együttműködést társadalmi-gazdasági fejlettségük szintjével, prioritásaikkal és fejlesztési igényeikkel összhangban folytatják.
3. A Felek megállapodnak arról, hogy az együttműködésnek a technológiai tudás előállítóinak és felhasználóinak kölcsönös előnyét és a szociális és gazdasági jólétet szolgáló módon, a jogok és kötelezettségek egyensúlya mellett hozzá kell járulnia a technológiai innovációhoz és a technológia átadásához és terjesztéséhez.

Együttműködés a kereskedelem technikai akadályai terén

1. A Felek elismerik az együttműködés és technikai segítségnyújtás fontosságát a kereskedelem technikai akadályai tekintetében, valamint megállapodnak arról, hogy ösztönzik az együttműködést a szabványosításért, metrológiáért, akkreditációért és megfelelőségértékelésért felelős hatóságaik között.
2. A Felek megállapodnak, hogy együttműködnek többek között a következő területeken:
 - (a) kapacitásépítés és szakértelem biztosítása – ideértve releváns infrastruktúra fejlesztését és megerősítését is –, valamint képzés és technikai segítségnyújtás biztosítása a műszaki szabályozások, szabványosítás, megfelelőség-értékelés, akkreditáció és a metrológia területén, többek között az Európai Unió követelményei megértésének, valamint az azoknak való megfelelésnek az elősegítése céljából;
 - (b) az illetékes hatóságok közötti együttműködés előmozdítása releváns nemzetközi szervezetek keretében;
 - (c) információk, tapasztalatok és bevált módszerek cseréje;
 - (d) közös álláspontok kialakítása;
 - (e) igyekezet a technikai szabályozások és megfelelőségértékelési eljárások közötti megfelelőség és konvergencia kialakítására;

- (f) a kereskedelem szükségtelen akadályainak elhárítása.

75. CIKK

Együttműködés élelmiszerbiztonsági, állat- és növény-egészségügyi, valamint állatjóléti ügyekben

1. A Felek együttműködést és koordinációt mozdítanak elő az illetékes hatóságok között, többek között a releváns nemzetközi szervezetek keretében, az élelmiszer-biztonság, állat- és növény-egészségügy, valamint az állatjólét tekintetében, bilaterális kereskedelmi kapcsolataik javára. Együttműködést segítenek elő az állat- és növény-egészségügyi -intézkedések egyenértékűségének elismerése és összehangolása céljából, valamint tanácsot és technikai segítségnyújtást biztosítanak az ilyen intézkedések végrehajtását illetően.
2. Az élelmiszer-biztonság, állat- és növény-egészségügyi kérdések, valamint az állatjólét területén folytatott együttműködésnek az a célja, hogy erősítse mindkét Fél kapacitásait annak érdekében, hogy javítsák a másik Fél piacához való hozzáférést, ugyanakkor pedig megőrizték az emberek, állatok és növények védelme, illetve az állatjólét szintjét.
3. Az együttműködés többek között a következőkre terjedhet ki:
 - (a) a jogalkotás kialakításához és végrehajtásához, illetve állat- és növény-egészségügyi hatósági ellenőrző rendszerek – beleértve a mentesítési programokat, az élelmiszerbiztonsági rendszereket és a riasztásokat is – kialakításához szükséges jogalkotási és műszaki kapacitásokkal kapcsolatos szakértelem, valamint az állatjóléttel kapcsolatos szakértelem biztosítása;

- (b) a kubai intézményi és igazgatási kapacitások – ideértve az ellenőrzési kapacitásokat is – fejlesztésének és megerősítésének támogatása, az állat- és növény-egészségügyi helyzet javítása érdekében;
- (c) kapacitásépítés Kubában az állat- és növény-egészségügyi követelmények teljesítése érdekében, a másik Fél piacához való hozzáférés javítása céljából, fenntartva a védelem szintjét;
- (d) az Európai Unióba irányuló exportok hatósági ellenőrzőrendszerének megerősítése a nemzeti laboratóriumok analitikai kapacitásának növelésével és irányításával, hogy azok eleget tegyenek az uniós jogszabályokban meghatározott követelményeknek;
- (e) tanácsadás és technikai segítség nyújtása az Európai Unió állat- és növény-egészségügyi szabályozó rendszerével, illetve az Európai Unió piacán érvényes előírások végrehajtásával kapcsolatban;
- (f) a releváns nemzetközi szervezetekkel (az állat- és növény-egészségügyi intézkedések alkalmazásáról szóló WTO-megállapodás állat- és növény-egészségügyi -bizottságával, a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezményvel, az Állategészségügyi Világszervezettel és a Codex Alimentarius Bizottsággal) való együttműködés előmozdítása a nemzetközi szabványok alkalmazásának elősegítése céljából.

76. CIKK

Hagyományos és kézműves termékek

A Felek elismerik a hagyományos és kézműves termékek előállítását ösztönző együttműködési programok jelentőségét.

Az együttműködés konkrétan a következő területekre koncentrálnak:

- (a) kapacitásfejlesztés a kézműves termékek hatékony piacra jutási lehetőségeinek elősegítése céljából;
- (b) a városi és vidéki ágazatok kézműves termékeket gyártó és exportáló mikro-, kis- és középvállalkozásainak támogatása, többek között az illetékes támogató intézmények megerősítésével;
- (c) a hagyományos termékek megőrzésének előmozdítása;
- (d) a kézműves termékek előállítói üzleti teljesítményének javítása.

77. CIKK

Kereskedelem és fenntartható fejlődés

1. A Felek elismerik, hogy az egymást kölcsönösen támogató kereskedelmi, környezetvédelmi és szociális politikák hozzájárulhatnak a fenntartható fejlődés céljához.
2. A III. rész III. és IV. címében szereplő tevékenységek kiegészítése céljából a Felek megállapodnak abban, hogy együttműködnek többek között az alábbi területeken:
 - (a) programok és fellépések kidolgozása a multilaterális környezetvédelmi megállapodások és környezetvédelmi jogszabályok kereskedelemmel kapcsolatos vonatkozásainak végrehajtását illetően;

- (b) a fenntartható fejlődéshez hozzájáruló, az áruk és szolgáltatások kereskedelmét elősegítő keret kialakításának támogatása, többek között a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó gyakorlatok terjesztésével;
- (c) fenntarthatóan kezelt nemzeti erőforrásokból származó termékek kereskedelmének előmozdítása, többek között a vadon élő állatok és növények, a halászat és erdészet megőrzését és fenntartható kezelését célzó hatékony intézkedések révén, valamint a környezetvédelmi vonatkozású tiltott kereskedelem elleni küzdelmet célzó intézkedések kifejlesztése, többek között végrehajtási tevékenységek és vámügyi együttműködés révén;
- (d) a kereskedelemmel és fenntartható fejlődéssel kapcsolatos elemzésre és fellépésre vonatkozó intézményi kapacitások megerősítése.

78. CIKK

Együttműködés a kereskedelem védelme terén

A Felek megállapodnak abban, hogy tapasztalatcsere, technikai segítségnyújtás és kapacitásépítés révén együttműködnek a kereskedelem védelme területén.

79. CIKK

Származási szabályok

A Felek elismerik, hogy a származási szabályok fontos szerepet játszanak a nemzetközi kereskedelemben, és megállapodnak abban, hogy technikai segítségnyújtás és kapacitásépítés, valamint az e területet érintő tapasztalatcsere révén együttműködnek/működnek.

80. CIKK

Beruházás

A Felek a vonatkozó jogszabályok kölcsönös ismeretével, valamint a kölcsönös beruházásokhoz szükséges vonzó és kiszámítható környezet kialakításával ösztönzik a beruházások nagyobb beáramlását olyan párbeszéd révén, amelynek célja a beruházási kérdések megértésének és az azokkal kapcsolatos együttműködésnek a megerősítése, valamint stabil, átlátható, és megkülönböztetés-mentes üzleti és beruházási rendszer előmozdítása.

V. RÉSZ

ÁLTALÁNOS ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

81. CIKK

Vegyes tanács

1. Létrejön a vegyes tanács. A vegyes tanács felügyeli e megállapodás célkitűzéseinek megvalósítását, és ellenőrzi annak végrehajtását. A vegyes tanács miniszteri szinten rendszeresen, de legalább kétfévente ülésezik, valamint – ha a körülmények indokoltá teszik – a Felek megállapodása alapján rendkívüli üléseket tart.
2. A vegyes tanács megvizsgál minden, a megállapodás keretében felmerülő nagyobb jelentőséggel bíró kérdést, valamint a kölcsönös érdekű egyéb kétoldalú, többoldalú vagy nemzetközi kérdést.
3. A vegyes tanács a Felek miniszteri szintű képviselőiből áll, a Felek megfelelő belső megállapodásainak megfelelően, figyelemmel a konkrét tárgyalt témákra.
4. A vegyes tanács maga állapítja meg eljárási szabályzatát.
5. A vegyes tanács elnöki tisztét az ülések között felváltva az Európai Unió képviselője és a Kubai Köztársaság képviselője látja el, az eljárási szabályzatában foglalt rendelkezésekkel összhangban.

6. A megállapodás célkitűzéseinek elérése érdekében a vegyes tanács jogosult határozatokat hozni. E határozatok a kötelezők Felekre nézve, akik minden szükséges intézkedést megtesznek azok végrehajtásához.
7. A vegyes tanács megfelelő ajánlásokat is tehet.
8. A vegyes tanács a Felek kölcsönös egyetértése mellett fogadja el határozatait és ajánlásait. Ez az eljárás vonatkozik a megállapodás által létrehozott minden egyéb irányító testületre is.

82. CIKK

Vegyes bizottság

1. A vegyes tanácsot feladatai ellátásában vegyes bizottság segíti, amely a Felek magas beosztású tisztviselői szintű képviselőiből áll, figyelemmel a konkrét tárgyalt témákra.
2. E megállapodás általános végrehajtásáért a vegyes bizottság felelős.
3. A vegyes bizottság eljárási szabályzatát a vegyes tanács állapítja meg.
4. A vegyes bizottság a vegyes tanács által ráruházott jogkörökben jogosult határozatokat hozni.

5. A vegyes bizottság általában évente egyszer ül össze a megállapodás végrehajtásának általános áttekintése céljából, az egyik évben Brüsszelben, a következő évben pedig Kubában, a Felek által előzetesen egyeztetett időpontban és napirenddel. Rendkívüli ülések közös megegyezéssel bármelyik Fél igénye alapján tarthatók. A vegyes bizottság elnöki tisztségét az ülések között felváltva az Unió képviselője és a Kubai Köztársaság képviselője látja el.

83. CIKK

Albizottságok

1. A vegyes bizottság határozhat úgy, hogy feladatai ellátásának segítése céljából albizottságokat hoz létre. Megváltoztathatja az albizottságok feladatait és feloszthatja azokat.
2. Az albizottságok évente egyszer ülnek össze, bármelyik Fél vagy a vegyes bizottság kérésére, megfelelő szinten. Személyes megjelenés esetén az üléseket felváltva Brüsszelben vagy Kubában tartják. Az ülések bármilyen, a Felek rendelkezésére álló technikai eszköz révén is megtarthatók.
3. Az albizottság elnökségét a Felek képviselői felváltva, egyéves időtartamra látják el.
4. Egy albizottság létrehozása vagy létezése nem gátolja a Feleket abban, hogy bármilyen ügyet közvetlenül a vegyes bizottság elé terjesszenek.

5. A vegyes bizottság eljárási szabályzatot fogad el, amely meghatározza az ilyen albizottságok összetételét és feladatait, valamint működésük módját, amennyiben ez a megállapodás erről nem rendelkezik.

6. Létrejön az együttműködési albizottság. Feladata, hogy segítse a vegyes bizottságot a megállapodás III. részével kapcsolatos feladatai ellátásában. Továbbá:

- (a) a vegyes bizottság megbízása alapján eljár minden együttműködéssel kapcsolatos ügyben;
- (b) nyomon követi e megállapodás III. részének általános végrehajtását;
- (c) megvitát minden kapcsolódó együttműködésre vonatkozó kérdést, amely érintheti e megállapodás III. részét.

84. CIKK

A Felek meghatározása

E megállapodás alkalmazásában a Felek egyrésztől hatásköreiktől függően az Európai Unió vagy tagállamai, illetve az Európai Unió és tagállamai, másrésztől a Kubai Köztársaság.

A kötelezettségek teljesítése

1. A Felek az e megállapodás szerinti kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges valamennyi intézkedést meghoznak, valamint gondoskodnak arról, hogy azok összhangban álljanak a megállapodásban foglalt célkitűzésekkel.
2. Ha a Felek egyike úgy véli, hogy a másik Fél nem teljesítette e megállapodásból eredő valamely kötelezettségét, megfelelő intézkedéseket hozhat. Mielőtt ezt megteszi, a rendkívül sürgős esetek kivételével a helyzet alapos kivizsgálásához szükséges valamennyi fontos információt 30 napon belül benyújt a vegyes tanácsnak, a mindkét Fél számára elfogadható megoldás érdekében. Az elfogadandó intézkedések kiválasztása során azokat kell előnyben részesíteni, amelyek a megállapodás végrehajtását legkevésbé zavarják meg. Az ilyen intézkedésekről haladéktalanul értesíteni kell a másik Felet, és amennyiben a másik Fél kéri, az intézkedésekről konzultációt kell tartani a vegyes bizottságban.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a (2) bekezdésben említett „rendkívül sürgős esetek” e megállapodás valamely Fél által történő súlyos megszegését jelentik. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy a (2) bekezdésben említett „megfelelő intézkedések” a nemzetközi joggal összhangban meghozott intézkedéseket jelentik. A felfüggesztés alkalmazására csak legvégső esetben kerülhet sor. E megállapodás súlyos megsértése a következő esetekben valósul meg:
 - (a) e megállapodás része vagy egésze teljesítésének a nemzetközi jog általános szabályai által meg nem engedett megtagadása;

(b) e megállapodás – 1. cikkének (5) bekezdésében és 7. cikkében meghatározott –alapvető elemeinek megsértése.

4. Ha egy Fél rendkívül sürgős esetben folyamodik egy intézkedéshez, a másik Fél kérheti, hogy a Feleket 15 napon belül hívják össze sürgős ülésre.

86. CIKK

Hatályba lépés, ideiglenes alkalmazás, időtartam és megszüntetés

1. A megállapodást a Felek saját belső jogi eljárásaik szerint hagyják jóvá.
2. A megállapodás az azt követő második hónap első napján lép hatályba, amikor a Felek értesítették egymást az (1) bekezdésben említett belső jogi eljárások befejezéséről.
3. A (2) bekezdésben foglaltak ellenére az Európai Unió és Kuba e megállapodást – az e bekezdésben foglaltak szerint – részben vagy egészben ideiglenesen alkalmazza a megállapodás hatálybalépéséig, belső eljárásaiknak és jogszabályaiknak megfelelően.

Az ideiglenes alkalmazás kezdőidőpontja azt a napot követő második hónap első napja, amelyen az Európai Unió és Kuba értesítették egymást a következőkről:

- (a) értesítés az Unió részéről az e célból szükséges belső eljárások lezárulásáról, megjelölve a megállapodás ideiglenesen alkalmazandó részeit; továbbá
- (b) értesítés Kuba részéről az e célból szükséges belső eljárások lezárulásáról, amely megerősíti Kuba jóváhagyását a megállapodás ideiglenesen alkalmazandó részeit illetően.

4. Ez a megállapodás határozatlan időre jön létre. Bármelyik Fél írásban értesítheti a másik Felet az e megállapodás megszüntetésére irányuló szándékáról. A felmondás az értesítés napjától számított hat hónappal válik hatályossá.

5. Az e cikkel összhangban tett értesítéseket az Európai Unió esetében az Európai Unió Tanácsa Főtitkárságának, a Kubai Köztársaság esetében pedig a Kubai Külügyminisztériumnak kell megküldeni, akik e megállapodás letéteményesei.

87. CIKK

Módosítás

Ez a megállapodás a Felek közötti írásbeli megállapodással módosítható. E módosítások a Felek megállapodása szerinti időpontban vagy időpontokban, a vonatkozó jogi követelmények és eljárások befejeztével lépnek hatályba.

88. CIKK

Területi hatály

Ezt a megállapodást egyrészt azon területeken kell alkalmazni, amelyeken az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés alkalmazandó, az említett Szerződésekben meghatározott feltételek szerint, másrészt pedig a Kubai Köztársaság területén.

89. CIKK

Hiteles szövegek

E megállapodás két-két eredeti példányban készült angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, horvát, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelven; a szövegek mindegyike egyaránt hiteles.

FENTIEK HITELEŰL az alulírott meghatalmazottak e megállapodást alább kézjegyükkel látták el.

A BELGA KIRÁLYSÁG RÉSZÉRŐL
A BOLGÁR KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A CSEH KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL,
A DÁN KIRÁLYSÁG RÉSZÉRŐL
A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
ÍRORSZÁG RÉSZÉRŐL
A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A SPANYOL KIRÁLYSÁG RÉSZÉRŐL
A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A HORVÁT KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A LETT KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG RÉSZÉRŐL
MAGYARORSZÁG RÉSZÉRŐL
A MÁLTAI KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A HOLLAND KIRÁLYSÁG RÉSZÉRŐL
AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
ROMÁNIA RÉSZÉRŐL
A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A FINN KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL
A SVÉD KIRÁLYSÁG RÉSZÉRŐL
NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA RÉSZÉRŐL
AZ EURÓPAI UNIÓ RÉSZÉRŐL
A KUBAI KÖZTÁRSASÁG RÉSZÉRŐL